

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINA TYT
BARAJI İLE GİREN ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL
YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN
GÖRÜŞLERİ**

Banu ÇORBACI

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINA TYT BARAJI İLE GİREN
ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN
GÖRÜŞLERİ**

(Academics' Opinions on the Musical Competencies of Students Entering the Music
Teaching Program Through TYT Dam)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Banu ÇORBACI

Danışman: Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA

Erzurum
Şubat, 2025

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Banu ÇORBACI tarafından hazırlanan ‘‘Müzik ğretmenliği Programına TYT Barajı ile Giren ğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri’’ başlıklı çalışması 18/11/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar EĞitimi Ana Bilim Dalı, Müzik EĞitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Yakup AÇAR Aslı Islak İmzalıdır
Kafkas Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA Aslı Islak İmzalıdır
Atatürk Üniversitesi

Jüri yesi: Doç. Dr. Murat Kamil İNANICI Aslı Islak İmzalıdır
Atatürk Üniversitesi

Enstitü Yönetim Kurulunun
.../.../.... tarih ve sayılı
kararı.

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü EĞitim ve ğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen Őartları yerine getirdiğini onaylarım.

.... / / 202..

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Müzik Öğretmenliği Programına TYT Barajı ile Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

30/12/2024

Aslı Islak İmzalıdır

Banu ÇORBACI

Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimi ve yüksek lisans eğitimim boyunca yardımlarını esirgemeyen bilgileriyle yolumu aydınlatan hocalarım Doç. Dr. Murat Kâmil İNANICI, Öğr. Gör. Taner ÇALMAŞUR, Prof. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ hocalarıma, çok değerli danışmanım Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA'ya, sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek lisans savunmasında tanıştığım ve kısa sürede çalışmamda verileri toplama aşamasında vermiş olduğu kıymetli desteklerden ötürü kıymetli hocam Doç. Dr. Yakup AÇAR'a ve son olarak, tez çalışmamın başarıyla tamamlanmasında katkı sağlayan görüşme yaptığım tüm öğretim görevlilerine teşekkür ederim.

Çalışma hayatıyla beraber yürütmeye çalıştığım yüksek lisans eğitimimde mental olarak zorluklar yaşayıp pes ettiğim zamanlarda beni daima cesaretlendiren ve yanımda olan teşekkürlerin en büyüğünü hak eden sevgili annem Sundüs ÇORBACI'ya, her kararında yanımda olup beni bu günlere getiren bizler için çalışıp çabalayan şu an yanımda olmasa da varlığını hayatımın her yerinde hissettiğim attığım her başarılı adımın vesilesi olan daima elimden tutan çok sevgili rahmetli babam Naci ÇORBACI'ya, bana olan güveni, neşesi ve sevgisiyle erkek kardeşim Fatih ÇORBACI'ya, uzaklarda olsa da varlığıyla ve başarıya karşı inancı azmiyle bana ilham olan kız kardeşim Nihal ÇORBACI'ya ve ailemin son üyesi olan yüksek lisans deneyimlerini benimle paylaşıp bu zorlu süreçte cesaretimi arttıran sevgili ablam Dilek Bilge NAVDAR'a varlıkları için ve maddi manevi her zaman yanımda oldukları için ve bilgi birikimiyle lisans-yüksek lisans eğitimimde çok büyük destekçim olan erkek arkadaşım Halil Furkan POLAT'a teşekkür ederim.

İş, yüksek lisans ve sosyal hayatın getirdiği stresi benimle paylaşan, cesaretlendiren ve güzel enerjileriyle hayatıma renk veren sevgili arkadaşlarım Bahar ERDEM, Ece CİHAN, Melek USTA, Melek BATUMOĞLU, Ezgi UZUNHASANOĞLU ve Emine POLAT ONAT'a teşekkür ederim.

Banu ÇORBACI

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINA TYT BARAJI İLE GİREN ÖĞRENCİLERİN MÜZİKAL YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ

Banu ÇORBACI

Şubat 2025, 55 Sayfa

Amaç: Bu çalışmada, TYT 800 bin barajını geçerek müzik öğretmenliği programlarına kabul edilen öğrencilerin müzikal yeterliliklerinin ne düzeyde olduğunu saptamak için ülkemizde bulunan müzik öğretmenliği ana bilim dallarında görev yapan akademisyen görüşlerinin alınması ve bilimsel literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Verileri toplamak amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, Doğu Anadolu Bölgesinde Müzik öğretmenliği programının yer aldığı 7 üniversitede görev yapan 13 akademisyenin görüşü alınmıştır. Görüşmede araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi kapsamında sorular temalar halinde ele alınarak kodlanmış ardından SPSS programı ile tablolastırılmıştır.

Bulgular: Akademisyenler ile yapılan görüşmeler neticesinde, müzik öğretmenliği programlarına girişte kullanılan TYT 800 bin barajı ön koşulunun bölüm için olumsuz etkileri bulunduğu, bölümde öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzikal anlamda yetersiz olduğu, alan eğitiminde yetersiz oldukları, yetenek düzeylerinin düşük olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuçlar: Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, müzik öğretmenliği bölümlerine giriş için uygulanan TYT ön koşulunun müzik öğretmenliği bölümünün geleceği için bir tehlike oluşturduğu, yıl geçtikçe öğrenci yetenek seviyelerinin azaldığı, öğrencilerin alan bilgisi açısından hazır bulunuşluklarının bulunmadığı ve bu sebepler neticesiyle müzikal performanslarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: TYT barajı, müzik öğretmenliği, yetenek sınavı ön koşulu, nitel araştırma, akademisyen görüşü

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

ACADEMICS OPINIONS ON THE MUSICAL COMPETENCIES OF STUDENTS ENTERING THE MUSIC TEACHING PROGRAM THROUGH TYT DAM

Banu ÇORBACI

February 2025, 55 Pages

Purpose: In this study, in order to determine the level of musical competence of students who passed the TYT 800 thousand threshold and were accepted to music teaching programs, it was aimed to obtain the opinions of academicians working in music teaching departments in our country and to contribute to the scientific literature.

Method: In this study, the use of case study, which is a qualitative research design, was preferred, and semi-structured interview technique was used to collect the data. Within the scope of the research, the opinions of 13 academicians working in 7 universities in the Eastern Anatolia Region where there is a music teaching program were taken. A semi-structured interview form developed by the researcher was used in the interview. Content analysis was used to analyze the data obtained.

Findings: As a result of the interviews with academicians, it was found that the TYT 800 thousand threshold prerequisite used in the entrance to music teaching programs has negative effects for the department, the students studying in the department are musically inadequate, they are inadequate in field education, and their talent levels are low.

Conclusions: When the findings obtained as a result of the interviews were analyzed, it was concluded that the TYT prerequisite for entrance to music teaching departments poses a danger to the future of the music teaching department, student ability levels decrease year by year, students are not ready in terms of field knowledge, and as a result of these reasons, their musical performance is low.

Keywords: TYT threshold, music teaching, aptitude test prerequisite, qualitative research, Academic opinion

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş.....	1
Araştırmanın Problem Cümlesi.....	5
Araştırmanın Amacı.....	5
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi.....	5
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
Varsayımlar.....	6
Terim ve Tanımlar.....	6
Yetenek.....	6
Yeterlilik.....	6
Potansiyel.....	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	7
Müzik.....	7
Müzik ve Toplum.....	7
Müzik Okullarının Tarihçesi- İlk Müzik Okulu.....	7
Selçuklu Dönemi ve Medrese Eğitimi.....	7
Osmanlı Dönemi Müzik Eğitimi.....	8
Cumhuriyet Dönemi Müzik Eğitimi.....	9
Müzik Eğitimi.....	9
Yetenek ve Özel Yetenek Sınavları.....	10
İlgili Araştırmalar.....	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	18
Yöntem	18
Araştırma Yöntemi.....	18
Araştırmanın Etiği.....	18
Evren ve Örneklem	18
Veri Toplama Araçları	20
Süreç.....	20
Verilerin Analizi.....	20
Araştırmacı Rolü	21
Geçerlik ve Güvenirlik.....	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	22
Bulgular	22
BEŞİNCİ BÖLÜM	30
Tartışma ve Sonuç	30
Öneriler.....	34
KAYNAKÇA	35
EKLER	38
EK-1. Etik Kurul Onayı	38
EK-2. Etik Kurul Karar Formu	39
EK-3. Görüşme Formu.....	40
EK-4. Uzman Görüş Formu	42
ÖZ GEÇMİŞ.....	44

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. <i>1999'dan Bu Yana Üniversite Giriş Sınavları ve Ön Koşulları</i>	11
Tablo 2. <i>Müzik Öğretmenliği Bölümü Bulunan Eğitim Fakülteleri</i>	13
Tablo 3. <i>Yetenek Sınavlarında Çıkan Sorular-Örnek</i>	14
Tablo 4. <i>Müzik Öğretmenliği Bölümüne Girişte Uygulanan Formül</i>	15
Tablo 5. <i>Örnek Sınav Sonucu</i>	16
Tablo 6. <i>Çalışma Grubunun Görev Yaptığı Üniversiteler ve Unvanları</i>	19
Tablo 7. <i>Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri</i>	19
Tablo 8. <i>Baraj Puanı Uygulamasının Bölüm Üzerimdeki Etkileri</i>	22
Tablo 9. <i>Müzikal Performans Ve Yeterlilikleri</i>	24
Tablo 10. <i>Yetenek Düzeyleri</i>	25
Tablo 11. <i>Öğrenci Potansiyeli</i>	27
Tablo 12. <i>Müzik Öğretmenliği Bölümünü Kazanan Alan İçi Alan Dışı Öğrenci Sayısına İlişkin Görüşler</i>	28

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Ana Bilim Dalı
GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi
ÖBP	: Ortaöğretim Başarı Puanı
ÖSYM	: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖYSP	: Özel Yetenek Sınavı Puanı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TYT	: Temel Yeterlilik Testi
YKS	: Yükseköğretim Kurumu Sınavları
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Eğitimin toplumlara, kuruluşlara ve en önemlisi de bireylere sosyal, ekonomik ve toplumsal faydalar sağlayan sosyolojik bir faaliyet olduğu genel kabul gören bir gerçektir. Eğitim bireylerin, ulusların ve toplumların gelişimini teşvik eden, bireylerin topluma entegrasyonunu kolaylaştıran ve değerlerin aktarımını sağlayan en önemli sosyolojik faaliyettir. Bu sebepten ötürüdür ki eğitim en önemli kamu hizmetlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Beycioğlu & Kondakci, 2014, Akt., Kaşıkçı, 2023). Müzik eğitiminin öğrencilerin estetik duygularını geliştiren, yaratıcılıklarını besleyen ve sosyal becerilerini güçlendiren sanat eğitiminin önemli bir bileşeni olduğu, ayrıca sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerine katkısı olduğu geniş bir uzlaşmayla kabul edilmektedir (Aydın, 2016). Bu nedenle, müzik öğretmenliği ana bilim dallarında öğrencilerin müzikal yeterliliklerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Tarih boyunca, müzik eğitimi, bireylerin kültürel kimliklerini şekillendirmelerine ve toplumla olan bağlarını pekiştirmelerine katkıda bulunmuştur. Bu eğitim, yalnızca teknik becerilerin öğretilmesiyle sınırlı kalmaz, aynı zamanda bireylerin duygusal ve bilişsel gelişimine de önemli ölçüde destek sağlayarak, yaşam boyu süren bir öğrenme sürecinin temelini oluşturur (Uçan, 1994, Akt., Kumova & Demirbatır, 2012). Bu nedenle, müzik öğretmenliği ana bilim dallarında öğrencilerin müzikal yeterliliklerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Müzik öğretmenliği bölümleri, müzik eğitiminin niteliğini artırmak ve kültürel zenginliğin korunmasını sağlamak amacıyla eğitimciler yetiştiren önemli kurumlardır. Bu bölümler, öğrencilere hem teorik bilgi hem de pratik beceriler kazandırarak, onların nitelikli birer müzik öğretmeni olmalarını hedefler. Müzik öğretmenliği bölümleri, öğrencilerin müzikal yeteneklerini geliştirmelerinin yanı sıra, pedagojik yeterlilik kazanmalarına da odaklanır (Uçan, 1994, Akt., Kumova & Demirbatır, 2012). Böylece, mezunlar, öğrencilere etkili bir şekilde müzik eğitimi verebilecek donanıma sahip olurlar.

Yükseköğretim kurumları nitelikli bireylerin yetiştirilmesini sağlayan kurumlardır (Şenses, 2007). Her yıl, Türkiye'deki çeşitli yükseköğretim programları, öğrenci kabulü için özel yetenek sınavları düzenlemektedir. Bu sınavlar, öğrencilerin ilgili alanlardaki özel becerilerini ve yeteneklerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Konservatuarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakülteleri, Bilim ve Sanat

Merkezleri, İletişim Fakülteleri, Mühendislik ve Mimarlık Fakülteleri gibi çeşitli kurumlar, özel yetenek gerektiren programlar sunmaktadır. Bu programlara kabul edilmek isteyen adayların, yetenek sınavlarına girmeleri gerekmektedir.

Bahsedilen sınavların yanı sıra lise düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak; Güzel Sanatlar Liseleri ve Konservatuarlarda müzik eğitimi verilmektedir. Bu kurumlar müzik alanında sahip olunması gereken temel bilgilerin verilmesi ve müzik kültürünün oluşturulması amacını taşımaktadır. Güzel Sanatlar Liseleri, ortaöğretim kurumlarıyla bağlantılı olarak işleyen ve mesleki sanat eğitimlerini sağlayan okullardır. Mesleki sanat eğitimi görevinin yanında, lisans eğitimi için mesleki sanat eğitimine geçişte de önemli köprülerden biri olarak öne çıkmaktadır. Mesleki sanat eğitiminde gönüllülüğün ve isteğin olmasının yanı sıra, planlanan eğitim-öğretim programı için gerekli olan temel yeterlilik düzeyinin var olması şartıyla, istek üzerine alınabilecek bir eğitim türü olduğu söylenebilir. Mesleki sanat eğitiminin dallarından biri olarak müzik eğitimi, Alçı'ya (2017) göre "kişilerin ruhsal tatminle, zeka düzeyi yüksek, mantıklı, yetenekli ve modern olan toplumda yaşamlarını devam ettirmeleri açısından kaçınılmaz ve önemli bir eğitim biçimidir ve güzel sanatlar liselerinde mesleki düzeye uygun olarak sunulmaktadır." Ülkemizdeki Güzel Sanatlar Liseleri, müzik ve görsel sanatlar alanlarında özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden kurumlardır. Yetenek sınavlarına, öğrencilerin diploma notu, LGS başarı puanı veya ortaokul müzik derslerinden aldıkları notları dikkate alınmaksızın ortaokuldan mezun olan öğrencilerin tümü başvuruda bulunabilir. Sınav sonuçlarına göre, 50 baraj puanını geçen öğrencilerin puanı, en yüksekten en düşüğe doğru sıralanarak ve belirtilen kontenjanlar dahiline girenler, güzel sanatlar liselerine kayıt olmaya hak kazanırlar. Öğrenciler, Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim aldıkları zaman boyunca kültürel derslerin yanında Batı müziği teorisi ve uygulamaları, Türk müziği teorisi ve uygulamaları, enstrüman dersi, koro dersi, Türk ve Batı müziği tarihleri, dünya müzikleri ile orkestra dersleri almaktadırlar. Görmüş oldukları dört senelik eğitimin akabinde yüksek öğretim kurumlarına yerleştirilmek için diğer bölümlerden farklı olarak yine yetenek sınavına girmektedirler.

Lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi; Güzel Sanatlar Fakültelerinde, Konservatuarlarda ve Eğitim Fakültelerinde verilmektedir. Bu bölümler, kuruluş amaçları bakımından birbirinden farklılık göstermektedir. Güzel Sanatlar Fakültelerinin amacı araştıran bireyler, Konservatuvarlar sanatçı ve Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulmuştur (Yalçın, 2017). Konservatuvarlar, öğrencilerin müzik ve sahne sanatları alanlarında özel yeteneklerini geliştirmeleri için tasarlanmış eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlar, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun bir şekilde eğitim almalarını sağlayarak onların yaratıcı ve üretken bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur. Konservatuvarlara başvuran

öğrenciler genellikle belirli bir potansiyele sahip oldukları düşünülerek kabul edilir ve böylece onların müzik veya sahne sanatları gibi alanlarda üst düzey eğitim programlarına hazırlanmaları hedeflenir. Bu şekilde, müzikal veya sahne performansına dayalı kariyerlerinde başarılı olabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve deneyimi kazanma fırsatı elde ederler (YÖK Devlet Konservatuvarları Yönetmeliği, 2023). Lise ve üniversite düzeyinde müzik eğitimi vermekte olan eğitim kurumlarına öğrenci alımları yetenek sınavları ile gerçekleşmektedir. Yetenek sözcüğü, Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlüğünde “Bir kimsenin bir şeyi algılama veya gerçekleştirebilmedeki niteliği” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023). Müzik eğitimi veren kurumlar öğrenci başvurularını Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafınca düzenlenmiş olan Yükseköğretim Kurumu Sınavları (YKS) Temel Yeterlik Testi (TYT) puanı ile gerçekleştirmektedir (Başbuğ, 2022, s. 3). Müzik Eğitimi ABD’ye yönelik yapılan son değişiklikte 2020 senesinde Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) ÖSYM YKS kılavuzunda bulunan kararı ile beraber öğrenci başvurularına; “Adayların, 2020-YKS’de özel yetenek sınavıyla öğrenci alan öğretmenlik programlarına başvuruda bulunabilmeleri için TYT’de en az 800 bin barajına sahip olmaları gerekmektedir.” şartı koyulmuştur (ÖSYM, 2020). Bu yeni sistem getirilmeden önce müzik öğretmenliği programlarına başvuru yapabilmek için 150 ile 200 arasında değişiklik gösterebilen puanlar almak gerekiyordu. 2020 yılı YKS puanlarının dağılımlarına bakıldığı zaman bahsedilen TYT başarı sırasına girebilmek için 220 puan ve üzerinde puanlar gerekmektedir (ÖSYM, 2020b). YKS’ nin birinci oturumu olan TYT sınavı kapsamında Türkçe, Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilimler, Din Kültürü, Felsefe ve Ahlak Bilgisi, Temel Matematik ve Fen Bilimleri becerilerinin ölçülmesini amaçlayan sorulardan oluşmaktadır (ÖSYM, 2020). Müzik öğretmenliği programlarına başvuruda bulunan öğrencilerin profilini mesleki müzik eğitimi okulları mezunlarından oluşan alan içi öğrencilerin yanında diğer ortaöğretim kurumları mezunlarından oluşan alan dışındaki öğrenciler de oluşturmaktadır. Ancak, TYT sınavında alınan puanlar, müzik öğretmenliği programlarına giriş için belirlenen baraj puanını karşılamayan öğrencilerin, bölüme kabul edilmemesine neden olmaktadır. Yetenek sınavları kurumlara göre ufak tefek farklılıklar taşısa da temel yapıları ve ölçmek istedikleri özellikler bakımından birbiri ile benzerlik göstermektedirler. Yetenek sınavlarının genel yapısını “Müziksel işitme, enstrüman çalma ve eser seslendirme” alanları oluşturmaktadır. “Yetenek sınavları ve sınavların sonuçları her yılın bahar dönemi sonrası yaz tatilinde ve üniversitelerin ilk basamak sınavlarının (TYT) açıklanması sonrasında, özel yeterlilikler barındıran programların bulunduğu fakülteler ve yüksekokulların bölümleri veya ana bilim dallarını barındıran üniversitelerce belirlemiş oldukları tarihlerde, üniversitelerin kendileri tarafından gerçekleştirilmektedir ve sonuçlar açıklanmaktadır” (Ece, 2007, s. 1). Müzik öğretmenliği programı, müzik eğitiminde profesyonel olmak isteyen öğrenciler

tarafından tercih edilmektedir. Müzikal yeterlilik, bireylerin müzikle ilgili çeşitli görevleri yerine getirme becerilerini ifade eden çok boyutlu bir kavramdır. Bu kavram, müzikal yeteneklerin, bilgilerin ve becerilerin bir kombinasyonunu içerir ve genellikle üç ana bileşenden oluşur: teknik yeterlilik, teorik bilgi ve ifade yeteneği (Bruscia, 1998). Teknik yeterlilik, bireylerin müzik aletlerini çalma, vokal tekniklerini kullanma ve genel müzikal becerilerini uygulama yeteneğini ifade eder. Bu beceri, müziksel ifadeyi doğru ve etkili bir şekilde gerçekleştirmek için gereklidir. Teknik yeterlilik, genellikle nota okuma, enstrümantasyon ve ses kontrolü gibi konuları içerir. Bir müzikal performansta teknik yeterlilik, müzikal eserlerin doğru bir şekilde icra edilmesini sağlar ve müzikal ifadeyi destekler (Sloboda, 2005). Bu bağlamda, müzik öğretmenlerinin teknik yeterlilikleri, öğrencilerin müzikal becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynar. Teorik bilgi, müzikle ilgili temel kavramları, kuramları ve yapıların anlaşılmasını içerir. Müzik teorisi, armoni, melodi, ritim ve form gibi müzikal öğeleri kapsamaktadır. Bu bilgi, müzik eserlerinin analiz edilmesi ve anlaşılması için gereklidir. Teorik bilgi, müzikal yapıları ve stilleri anlamak için bir temel sağlar ve öğrencilerin müzikal bilgilerini genişletmelerine yardımcı olur. Müzikal yeterlilik, müzikal analiz ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir eğitim süreci ile desteklenir. İfade yeteneği, müziksel duyguların ve anlamların dinleyiciye etkili bir şekilde aktarılmasını ifade eder. Bu, müzikal performansın sadece teknik olarak doğru değil, aynı zamanda duygusal ve estetik olarak etkileyici olmasını gerektirir (Davidson & Faulkner, 2014). İfade yeteneği, müzikal yorumlama, dinleyici ile duygusal bağ kurma ve müzikal iletişim kurma becerilerini içerir. Bu yetenek, sanatçının kişisel müzikal ifadesini geliştirmesi ve bu ifadeyi performansa yansıtması için kritik öneme sahiptir.

Müzikal yeterliliğin değerlendirilmesi genellikle performans değerlendirmeleri, yazılı sınavlar ve müzikal analizler aracılığıyla yapılır. Performans değerlendirmeleri, bireylerin teknik yeterliliklerini ve ifade yeteneklerini ölçerken, yazılı sınavlar müzikal bilgi ve teori üzerine odaklanır. Müzikal analizler ise müziksel yapıları ve bileşenleri anlamak için kullanılır (Bruscia, 1998). Müzikal yeterliliğin değerlendirilmesi, müzik eğitimi sürecinin etkili bir şekilde yürütülmesini sağlar ve öğrencilerin müzikal gelişimini takip eder. Müzikal yeterlilik, teknik beceriler, teorik bilgi ve ifade yeteneğinin birleşimi olarak tanımlanabilir. Bu üç bileşen, müziksel performansın kalitesini ve etkisini belirler ve müzik eğitimi sürecinde önemli bir rol oynar. Müzikal yeterlilik, bireylerin müzikle ilgili görevleri başarılı bir şekilde yerine getirme yeteneklerini ifade eder ve müzik öğretmenlerinin eğitimdeki yaklaşımlarını şekillendirir. Bu bağlamda, müzikal yeterliliğin geliştirilmesi hem bireysel müziksel gelişimi hem de genel müzik eğitiminin kalitesi açısından kritik öneme sahiptir.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Müzik öğretmenliği programlarının öğrenci alımında, TYT sınavının öğretmenlik için belirlenen 800 bin barajına girerek müzik eğitimi lisans programına kabul edilen öğrencilerin müzikal yeterliliklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacını desteklemek amacı ile belirtilen alt problemler aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

1. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanları müzik öğretmenliği programına TYT barajı ile öğrenci alınmasının müzik öğretmenliği programı üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedirler?
2. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının müzik öğretmenliği programına TYT barajı ile giren öğrencilerin müzikal performansları ve yeterlilikleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?
3. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının müzik öğretmenliği programına TYT barajı ile giren öğrencilerin yetenek düzeyleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının müzik öğretmenliği programına TYT barajı ile giren öğrencilerin potansiyelleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?
5. Müzik öğretmenliği lisans programlarına uygulanan TYT 800 bin baraj puanı uygulamasının müzik öğretmenliği programına yerleşen alan içi ve alan dışı öğrenci sayısı üzerindeki etkileri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, TYT 800 bin barajını geçerek müzik öğretmenliği programlarına kabul edilen öğrencilerin müzikal yeterliliklerinin ne düzeyde olduğunu saptamak amacıyla ülkemizde bulunan müzik öğretmenliği ana bilim dallarında görev yapan akademisyen görüşlerini almayı ve bilimsel literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bu çalışma Müzik Öğretmenliği Programlarına getirilen TYT barajı ile üniversitede eğitim görmeye başlayan öğrencilerin müzikal yeterliliklerine ilişkin akademisyen görüşlerini almıştır. Literatür incelendiğinde konu ile alakalı fazla bir çalışma olmadığı görülmüştür, bu çalışma literatüre katkı sağlaması açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Doğu Anadolu Bölgesinde görev yapan 13 öğretim elemanı ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerle sınırlandırılmıştır.

Varsayımlar

Araştırma dahilinde görüşleri alınan akademisyenlerin görüşlerini doğru bir şekilde ifade ettikleri, samimi, içten cevaplar verdikleri ve görüşlerine başvuru alan 13 akademisyenin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

Terim ve Tanımlar

Yetenek

Yetenek sözcüğü, Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlüğünde “Bir kimsenin bir şeyi algılama veya gerçekleştirebilmedeki niteliği” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2023).

Yeterlilik

Yeterlilik, kişinin kendi kendine yetmesi ve başka birine muhtaç olmaması anlamına gelir (TDK, 2024).

Potansiyel

Gizli kalmış, henüz varlığı ortaya çıkmamış olan, gizil gelecekte oluşması ve gelişmesi mümkün olan kullanılmaya hazır güç-yetenek anlamına gelmektedir (TDK, 2024).

Birbirine benzeyen bu üç kavramın farkları;

Yetenek doğuştan gelir ve faktörlerle şekillenir, yeterlilik bireyin eğitim, rehberlik ve çabası ile açığa çıkarabileceği kapasitesini içerir ve son olarak potansiyel bireyin henüz ortaya çıkmamış ancak gelişme imkanı olan farkında olmadığı becerilerini içerir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Müzik

İnsanlığın varoluşu itibari ile müzik de var olmuştur denilebilir. İnsanlıkla birlikte tarihsel süreç içerisinde müzik de yer etmiş ve gelişmiştir. Efsanelerde, savaşlarda ve barışlarda, düşünlerde ve ölüm törenlerinde kısaca insanların var olduğu her alanda müzik de var olmuştur. Tarih boyunca müzik birçok araştırmacı insan tarafından araştırılmış ve yorumlamıştır (Kumova, 2012). Müzik kavramı hakkında birçok farklı bakış açısıyla tanımlar yapılmıştır. Literatür incelendiğinde şu tanımlar görülmektedir:

Müzik birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatıdır (TDK, 2024). Konfüçyüs müziği “Müzik, gök ve toprak arasında bir uyumdur.” Olarak tanımlar (Uçan, 1994).

Müzik ve Toplum

Medeniyet, müzik, sanat ve diğer ifade biçimleri de dahil olmak üzere çeşitli kültürel unsurların birbirine bağlılığını ve bütünleşmesini ifade eder. Müziğin toplum üzerindeki etkisi planlı ya da plansız olabilir ve içinde yer aldığı kültürü de etkileyebilir.

Müzik yüzyıllardır resmi kültürün getirdiği ve dayattığı kısıtlamalarla şekillenmiştir (Soykan, 2000, s. 80). Sanatçının zihinsel anlama ve yorumlama süreci, içinde bulunduğu kültürel birikimden derinden etkilenmektedir. Eserler çevreden etkilendiği ölçüde kültürel çerçeveye uyum sağlar ve paralel yapılar doğurur. Kültürel yapı ve sanat eserleri arasındaki bağlantı, sanatçının kişisel inançlarının toplumsal standartlarla örtüştüğü dönemlerde daha da belirginleşmektedir (Öndin, 2003).

Müzik Okullarının Tarihçesi- İlk Müzik Okulu

Selçuklu Dönemi ve Medrese Eğitimi

Türk müzik eğitimi tarihi açısından Selçuklu Dönemi önemli bir dönüm noktasıdır. Bu dönem içinde medrese eğitim sistemi içerisinde müzik eğitimi de verilmekteydi. Medresede yapılan müzik dersleri, özellikle dini müzik ve halk müziği repertuarlarından oluşmaktaydı. Müzik tıp alanında kullanılıyordu. Tıp öğrencilerin nabız teşhis etmek amacıyla matematik ve

mantık bilgisi yanında müzik eğitimi de görmüş olması koyacağı teşhisler bakımından önemli sayılmaktaydı (Keskinbora, 2018).

Osmanlı Dönemi Müzik Eğitimi

Osmanlı döneminde müzik eğitimi ‘meşk’ yöntemi ile yapılmaktaydı. Bu yöntem Osmanlı devletinde uzun bir süre kabul görmüş ve kullanılmıştır. Meşk yönteminde asıl amaç sanat kültürünün nesilden nesile aktarılıp sürdürülmesidir. Bu yöntemde bir usta çalar öğrenmek isteyen kişide ustasını taklit etme yoluyla ondan sanatın inceliklerini kapmayı hedefler. Osmanlı saraylarında ağırlıklı olarak askeri, klasik, halk ve dini müzik üzerine icralarda bulunulmuştur (Toker, 2016, s. 181).

Osmanlı müziği saray içi ve dışında verilmekteydi. Saray içindekiler Enderûn-i Hümâyûn, Mehterhâne-i Hümâyûn, Mûsika-i Hümâyûn ve saray dışındakiler Mevlevîhaneler, Özel Meşkhâneler, Cemiyetler, Dernekler, Loncalar, Tanzimat sonrası açılan müzik okulları olarak sayılabilir. Osmanlı’da İstanbul’un fethi ardından idari merkez, müzik gösterilerinin yapıldığı Topkapı Sarayı’na taşındı. Fatih Sultan Mehmet zamanı Enderun Mektebi hem sanat hem de ilim açısından önemli eğitim kurumudur. Saray döneminde usta besteci ve yorumcular bulunmaktaydı. Bu müzisyenlerin bazıları Enderun’da öğretmenlik pozisyonuna gelmişlerdir (Özden, 2018). IV. Murad zamanında müzik faaliyetleri Seferli Koğuşu’na nakledildi. Buralarda bulunan yetenekli ustanın yanına çırak olarak yerleştirilmişlerdir. Osmanlı zamanında ünlü olan birçok musikişinasın Enderun mektebinde yetiştirildiği bilinmektedir (Özcan, 2007). Mehterhane, Osmanlı döneminde askeri müzik üretmekle görevli kurumdur. Eyalet ve il merkezlerinde kalelerin yanı sıra çeşitli çeteler de bulunmaktadır (Özcan, 2007). Mehter’in ikamet ettiği binalara mehterhane adı verilir. Bu, hastaneyi, koğuşu ve diğer tıbbi tesisleri kapsar. Askerlerin yemek için toplanacağı yemekhane gibi ortak yaşam alanları vardı. Bu mehterhanelerde müzik eğitimi verilmektedir. Mehter müzisyenleri, askeri personellerin yanında öğrencilerde bu kışlalarda barındırılıyordu (Özden, 2018). Başbakanlık Osmanlı Arşivleri’nde yer alan 9623 numaralı Topkapı Sarayı Müzesi Arşiv Defteri’nde Fatih döneminde yaşanan olayların kayıtları bulunmaktadır. Öğrenci grubunun isimlerini sıralayan bir belgede öğrenci grubunun 52 kişi olduğu belirtiliyor (Toker & Özden, 2013). Burada bulunan öğrencilerin geneli devşirmeler içerisinden seçilip eğitimlerine usullerden başlanılmıştır. II. Mahmud dönemi yeniçeri Ocağı’ nın kaldırılmasıyla beraber Mehterhaneler de kapatılmıştır. Bunun yerine ‘Musika-i Hümayun’ adı verilen yeni bir bando bölüğü kurulmuştur. Burada Donizetti batı müziği nota yazım sistemini öğretmiştir (Gazimihal, 1927). Saray dışındaki müzik eğitimleri de müziğin gelişimi ve icracıların yetiştirilmesinde büyük rol oynamışlardır.

Cumhuriyet Dönemi Müzik Eğitimi

Cumhuriyetin ilanıyla Osmanlı döneminden gelen müzik kültürü farklı ve yeni içerikler kazanmıştır. Cumhuriyet döneminde çeşitli konuların tartışılması amacıyla Ankara’da toplanan Birinci Heyet-i İlmiye’nin gündeminde milli müzik ve birçok farklı konuya yer verilmiştir (Özalp & Ataünal, 1977). Osmanlıya göre daha az uluslu oluşu kuruluş sürecinde ola devleti ulusal kimlik amacına yönlendirmekte ve kültürel yapıyı tekrar gözden geçirip tanımlamaktaydı. Cumhuriyetin ilk yıllarında Batı uygarlıklarının düzeyine ulaşmayı amaçlamaktaydı (Paçacı, 1999). Türkiye Cumhuriyeti sanata müziğe çok önem vermiş ve bu konuda batıdan fikir almak amacıyla elçiler gönderilmiş ve keşfedilen bilgileri sanatta kullanmışlardır. Yurtdışına eğitim almaları amacıyla öğrencilerin gönderilmesi, müzik eğitiminin yararına olmuştur. Müzik eğitimi için yurtdışına gönderilecek öğrenciler yetenekleri üzerine seçilmişlerdir. Bu öğrenciler aldıkları eğitimler sonrası ülkeye dönerek müzik eğitim kurumlarında görev yapmışlardır. Mustafa Kemal Atatürk’ ün Sadi Irmak’a göndermiş olduğu telgraftaki “sizler birer kıvılcım olarak gönderiliyorsunuz, volkan olup dönmelisiniz...” sözü, taşıdıkları sorumlulukları ve ülke açısından ne kadar önemli olduklarını göstermektedir (Alpaslan & Gökdemir, 2019). Cumhuriyet döneminde müzik öğretmeni yetiştirmek için eğitim veren ilk kurum Musiki Muallim Mektebi’dir. Müzik öğretmen okulu, cumhuriyetin kuruluşu sırasında müzik eğitimi ağırlıklı olmak üzere kurulmuştur. Bilimsel yaklaşımla çağdaş eğitim düzenleme ve uygulama açısından okullarda batı müziği eğitiminin gerçekleşmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Önemli sayıda eğitimci yetiştirme zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi en temelinde ‘müziksel beceriler edinme, müziksel davranışlar geliştirme veya müziksel davranış farklılığı oluşturabilme’ süreçlerini kapsar. Bu süreç içerisinde çoğunluk eğitim gören bireyin müzikal birikimleri ve yaşantısına dayanır, bu temel üzerinden oluşturulan hedeflere göre düzenli ve programlı bir yol izlenilerek belirlenen hedeflere erişilir (Uçan, 1997).

Müzik eğitimi, müziğin öğrenme ve öğretme süreçlerini kapsayan disiplinler arası bir alandır (Campbell, 2013). Öğrencilerin bu alanda eğitilmesi, müziksel becerilerinin ve anlayışlarının geliştirilmesi için birçok fırsat sunar (Hallam, 2015). Bu eğitim süreci, müziğin temel ilkelerini öğrenmeyi, formları, yapıları ve türleri anlamayı, nota okumayı, ritimleri ve armonileri algılamayı, vokal ve enstrümantal beceriyi geliştirmeyi kapsamaktadır (Hickey, 2018). Müzik eğitimi, öğrencilerin müzikal yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesine olanak sağlar (Campbell, 2013). Öğrencilere enstrüman çalmayı veya vokal teknikleri kullanmayı öğrenme fırsatı verir. Aynı zamanda müzikle ilgili yaratıcı süreçleri

deneyimlemelerini sağlar, özgün müzikler bestelemeleri için teşvik eder ve müzik performanslarına katılmalarını destekler (Hickey, 2018). Diğer bir yandan da müzik tarihi ve kültürü hakkında bilgiler edinmeyi, müzik dinlemedeki becerileri geliştirmeyi ve müziği yorumlamadaki yetenek düzeyini güçlendirmeyi amaçlar (Wright, 2017).

Müzik eğitimi, sadece müzikal becerileri geliştirmeye odaklanmaz, bir taraftan da öğrencilerin duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimlerine de katkı sağlar (Hallam, 2015). Müzik icra etmek ve dinlemek, özgüven artmasına, duygusal ifade yeteneğinin gelişmesine, iş birliği ve iletişim becerilerinin güçlenmesi yönünden faydalı olur. Ayrıca, müzik eğitimi öğrencilerde dikkat süresi ve konsantrasyonu artırır, problem çözme ve analitik düşünme yeteneklerini geliştirir (Wright, 2017).

Aydın (2016), müzik eğitiminin çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimine olan etkisini incelemiş ve müzik eğitiminin bu alanlarda olumlu bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Hallam (2015) ise müziğin öğrencilerin entelektüel, sosyal ve kişisel gelişimine olan etkisini araştırmış ve müzik eğitiminin bu alanlarda önemli bir rol oynadığını vurgulamıştır. Hickey (2018) ise müzik eğitiminin genel olarak neden önemli olduğuna dair küresel bir perspektif sunmuş ve müzik eğitiminin öğrencilerin gelişimine katkıda bulunan çok yönlü bir disiplin olduğunu vurgulamıştır.

Yetenek ve Özel Yetenek Sınavları

Yetenek; bireylerin birbirlerinden bireysel farklılık taşıma, farklı bir becerilere sahip olma ve başarı sağladığı özelliklerdir. TDK'de "Bir duruma uyum sağlamada organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç, kapasitedir." olarak tanımlanır. Üniversiteler, mesleki müzik eğitimi veren programlarına öğrenci seçimi yapmak amacıyla özel yetenek sınavları düzenler. Bu sınavlar, müzikle ilgili işitsel, görsel ve performans becerilerini değerlendirir. Adayların müziksel algılama ve anlama yetenekleri, okuma-yazma becerileri, söyleme ve enstrüman çalma kabiliyetleri test edilir. Örneğin; adaylar notaları tanımak, ezgileri takip etmek ve enstrümanlarını başarılı bir şekilde çalmak gibi becerilere sahip olup olmadıklarını göstermelidirler. Ayrıca sahne performansları ve yaratıcılıkları da değerlendirilebilir. Yerleştirme sürecinde ise yetenek sınav sonuçlarına ek olarak ortaöğretim başarı puanı ile Temel Yeterlilik Testi (TYT) puanının belirli oranlarda dikkate alınarak hesaplanan yerleştirme puanına göre tercih yapılmaktadır. YÖK 2020 yılında vermiş olduğu kararda 2020-YKS sınavıyla özel yetenekten öğrenci alımı yapan öğretmenlik programlarına öğrencilerin başvuruda bulunabilmesi için TYT en az 800 bin başarı sırasında yer almaları gerekliliği bulunmaktadır (Bağbuğ & Kaya, 2022). Bu sayede hem teknik kabiliyetler hem de akademik başarı önemsenerak adil bir seçim süreci sağlanmış olacaktır (ÖSYM, 2024).

Tablo 1. 1999'dan Bu Yana Üniversite Giriş Sınavları ve Ön Koşulları

Yıl	Sınav Adı	Baraj Puanı ve Koşullar
1999	ÖSS	105,000 puan ve üzeri; her üniversite kendi barajını belirler.
2000	ÖSS	Aynı ön koşul
2001	ÖSS	Alan içi: 105,000 puan; alan dışı: 120,000 puan ve üzeri; her üniversite kendi barajını belirler.
2002	ÖSS	Aynı ön koşul
2003	ÖSS	Alan içi: 160,000 puan; alan dışı: 185,000 puan ve üzeri; her üniversite kendi barajını belirler.
2004	ÖSS	Aynı ön koşul
2005	ÖSS	Aynı ön koşul
2006	ÖSS	Alan içi: 160,000 puan ve üzeri; alan dışı: 185,000 puan ve üzeri.
2007	ÖSS	Aynı ön koşul
2008	ÖSS	Alan içi: 145,000 puan ve üzeri; alan dışı: 165,000 puan ve üzeri.
2009	ÖSS	Aynı ön koşul
2010	YGS	Alan içi: 140,000 puan ve üzeri; alan dışı: 180,000 puan ve üzeri.
2011	YGS	Aynı ön koşul
2012	YGS	140,000 puan ve üzeri; her üniversite kendi barajını belirler.
2013	YGS	Aynı ön koşul
2014	YGS	Aynı ön koşul
2015	YGS	Aynı ön koşul
2016	YGS	Aynı ön koşul
2017	YGS	Aynı ön koşul
2018	YKS-TYT	Aynı ön koşul
2019	YKS-TYT	Aynı ön koşul
2020	YKS-TYT	İlk 800,000 sıralama içerisinde olmak.
2021	YKS-TYT	Aynı ön koşul
2022	YKS-TYT	Aynı ön koşul
2023	YKS-TYT	Aynı ön koşul

(Üçer vd., 2023).

Uçan'a (1997) göre; "Müzikal yeteneğe sahip olmak, temelinde müzikal olmayla eşanlamlıdır. Müzikal olmak ve olmamak arasında çizgiler ve eşik noktaları, değişkenlikleri bilhassa bazı yönlerden belirsizliklerini sürdürmektedir. Bahsedilen sebepten dolayı müzikte yetenekli olmanın ya da müzikalitenin belirgin bir tanımı şimdiye kadar yapılamamaktadır, yalnız belirlenmiş olan esas ölçütler üzerinden birleştirilebilmektedir. Bahsedilen ölçütlerde ses yüksekliklerinin ayırt edilmesi, hassasiyet, hafızaya alma, ritim ve müzikal işitme ya duygusu, tekrar tanıma, beraber tınlayan birden fazla sesin algılanması, işittiğini seslendirme-icra etme ve kendine özgü tasarımılayabilme müzik yeteneğini içine alan esas özellikler olarak kabul edilmektedir."

Amerikan psikiyatrist Carl Seashore (1938) Müziksel Yetenek Ölçümleri Testini 1919 yılında geliştirilmiştir ve ardından 1939 ve 1960 yıllarında testi tekrar inceleyerek gözden geçirmiştir. Bu testin amacı algılama kapasitesinin ölçülmesi yönünde belirlenmiştir. Bazıları

tarafından tek bir özelliği incelemesi yönünde eleştirilmiştir. Bu eleştirilere rağmen müzik yetenek testleri arasında dünyanın en fazla kabul edilenleri içinde yer almıştır.

Bir başka yetenek testi olan Kwalwasser – Dykema Müzik Testi, Amerikalı Jacob Kwalwasser ve Peter William Dykema tarafından geliştirilmiştir. Tek ses, piyanoda kısa melodiler ve ritim kalıplarından oluşmaktadır ve 4. ve 6. sınıflar için uygulanmakta olan bir testtir (Vernon, Nunnaly, 1965).

Drake Müziksel Başarı Testi'nin içeriğinde müzik hafızası ve ritmik öğeler baskın şekilde görülmektedir. Uygulandığı yaşlar 8 ve üzeridir. Müzik eğitimi almış kişiler için uygulama süresi 30-40 dakika eğitim almamış kişiler için 70-80 dakikadır (Vernon, Nunnaly, 1965).

Henver tarafından geliştirilen Oregon Müziksel Ayırt Etme Testinde, bir melodi birden çok kez dinletilmektedir. İkinci kere çalınışında ilk melodiye göre ritmi, armonik yapısı veya ezgi içinde değişiklikler yapılarak uygulanmaktadır. Dinleyen kişiden iki ezgiyi de çaldıktan sonra bunların hangisinin orijinal olduğu ve bu iki ezgi içinde ne gibi farklılıklar olduğunu belirtmesi istenmektedir. Wing Standartlaştırılmış Müziksel Zeka Testi müzikal zeka testleri İngiliz okullarında yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Bu testte yedi ayrı ölçme bulunmaktadır. Bu ölçümler sırasıyla akor analizi, ses volümü, müziksel hafıza, ritimsel vurgu, armoni, sesin gürlüğüdür. Uygulanma süresi 50-60 dakikadır. Ayrıca bu testin Alman ve Fransız basımlarında görme yetersizliği bulunan bireyler için olanları da mevcuttur (Vernon, Nunnaly, 1965). Gaston'un Müzikalite Testi 4-12 yaşındaki bireylere uygulanmaktadır. Müzik ile uğraşma sorularını ve ölçümleri içermektedir. 25-35 dakika uygulama süresi bulunmaktadır (Atak, Yayla, 2003).

Gordon Müziksel Yatkınlık Görünümü Testi yalnızca müzik yeteneğini değil bunun yanında bireylerin zayıf ve güçlü yönlerini de ölçmektedir. Bu test üç ana bölümden ve bunların altındaki alt başlıklardan oluşmaktadır. Temelde iki melodi bulunmaktadır. Uygulama yapılan kişinin yaylı çalgıyla çalınacak ezgilerin ritmik betimlemesi, tonal betimlemesi, müziksel duyarlılık kısımlarında tartmaktadır. Test yaklaşık olarak iki saat sürer ve üç oturumdan oluşur (Atak, Yayla, 2003).

Bentley Testi 7 yaşın altındaki çocuklara uygulanmak amacıyla hazırlanmıştır. Test kalın ve ince ses ayırımı, sekiz sesi hatırlama, akorları anlama çözümüleme, ritim hafızası adı altında dört bölümden oluşmaktadır (Atak, Yayla, 2003).

Eğitim kurumlarında, öğrencilerin her birinde var olması olası müzik yeteneklerinin fark edilebilmesi ancak müzik öğretmenleri tarafından gerçekleştirilebilir. Müzik öğretmeni yetiştiren eğitim kurumları bu açıdan oldukça kıymetlidir. Bir kişiye müzik öğretmeni

denebilmesi ancak kişinin müzik öğretmenliği alanında, mesleğin icap ettiği eğitimleri bitirmiş olması veya meslek için gerekli yeterliliği kazanmış olmasıyla mümkündür. Müzik eğitimini mesleki olarak alabilmek amacıyla eğitim kurumlarına başvuruda bulunmak için her yıl Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri ve Konservatuarlar tarafından özel yetenek sınavları gerçekleştirilmektedir.

Ülkemizde üniversiteler bünyesinde Eğitim Fakülteleri'ne bağlı toplamda 26 adet Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı müzik öğretmenliği programı bulunmaktadır. 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bakımından Türkiye'de bulunan fakülteler Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Müzik Öğretmenliği Bölümü Bulunan Eğitim Fakülteleri

01	Dokuz Eylül Üni.i Buca Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği AB D	İzmir
02	Çanakkale On sekiz Mart Üni. Eğt. Fak. Müzik Öğrt. A BD	Çanakkale
03	Gazi Üni. Gazi Eğt.F. Müzik Öğretmenliği AB D	Ankara
04	Gazi Osman Paşa Üni. Eğt.F.Müzik Öğretmenliği A BD	Tokat
05	İzzet Baysal Üni. Egt.Fak. Müzik Öğretmenliği ABD	Bolu
06	İnönü Üni. Eğt. F. Müzik Öğretmenliği A BD	Malatya
07	Marmara Üni.Atatürk Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği ABD	İstanbul
08	Karadeniz Teknik Üni. Fatih Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği ABD	Trabzon
09	Niğde Üni.Eğt.Fak. Müzik Öğretmenliği A BD	Niğde
10	Ondokuz Mayıs Üni.Samsun Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Samsun
11	Muğla Üni. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği AB D	Muğla
12	Mehmet Akif Ersoy Üni. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği ABD	Burdur
13	Pamukkale Üni.i Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Denizli
14	Harran Üni. Fen Ed. Fak. Müzik Öğretmenliği Bölümü	Şanlıurfa
15	Uludağ Üni. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği A BD	Bursa
16	Yüzüncü Yıl Üni.i Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Van
17	Cumhuriyet Üni.i Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Sivas
18	Adnan Menderes Üni. Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Aydın
19	Atatürk Üni. Kazım Karabekir Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Erzurum
20	Necmettin Erbakan Üni. Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Konya
21	Balıkesir Üni. Necatibey Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Balıkesir
22	Trakya Üni. Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Edirne
23	Aksaray Üni. Eğt. Fak. Müzik Eğitimi ABD	Aksaray
24	Kastamonu Üni. Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği ABD	Kastamonu
25	Erzincan Üni.Eğt. Fak. Müzik ÖğretmenliğiABD	Erzincan
26	Ağrı Üni.Eğt. Fak. Müzik Öğretmenliği A BD	Ağrı

Aydın (2016) tarafından yapılmış olan bir çalışmada müzik yetenek sınavlarının içeriklerinin aşağıdaki sıra ile gerçekleştirildiği saptanmıştır:

Birinci Aşamada: Müzik temel bilgileri, müziksel yazma (dikte), müziksel okuma (solfej), tek ses-iki ses-üç ses-dört sesleri duyma, melodi tekrarı, tempo tekrarı, notaları isimleriyle seslendirme, tek seste nota adını duyma, iki seste notanın adını işitme, bona ile ritim tekrarı, nota ismiyle melodinin tekrarı, eser seslendirme, çalgı icra.

İkinci Aşamada: İki-üç-dört ses işitme, ezgi-ritim tekrarı, akorları tanıma, solfej, dikte, eser seslendirme, çalgı icrası, mülakat.

Tablo 3. Yetenek Sınavlarında Çıkan Sorular-Örnek

Soru Türü	Soru Sayısı	Puan
Çift-ses-tekrarı	3	3x4=12
Üç-ses-tekrarı	3	3x6=18
Dört-ses-tekrarı	2	2x8=16
Ezgi-tekrarı	1 (2 ölçü)	2x10=20
Ritim-tekrarı	1 (2 ölçü)	2x7=14
Performans	1 eser	20

Nitelikleri üniversitelerin kendileri tarafından belirlenen genel sınav uygulamalarının yanı sıra, geçmişte ÖSYM aracılığıyla farklı sınav uygulamalarının da hayata geçirilmesi yönünde girişimlerde bulunulmuştur. ÖSYM, 1994-95, 95-96 ve 96-97 akademik senelerinde müzik fakültelerinin bazıları için sınavlar düzenlemiştir. “Merkezi Özel Yetenek Sınavı” (MÖZYES) ismindeki bu uygulamayla aday öğrenciler iki aşamadan oluşan uygulamalı bir mülakata tabi tutulmuştur.

İlk kısımda sınavları, duyma ve algılamaya yönelik olarak yapılmıştır. İkinci aşama sınavlarında, üç ayrı bölüm bulunmaktadır. Bu sınavları “Müziksel İşitme-Tekrar”, “Eser Seslendirme” ve “Enstrüman Çalma” alanları oluşturmaktadır. Tüm bölümlerin işlenmemiş puanlarının ortalaması 50, standart sapması 10 olan standart puana dönüştürülmesiyle oluşturulmuştur. ÖSS ve ortaokul başarı değerleri toplanıp ardından daha önce belirlenmiş olan katsayı ile çarpılmasıyla MÖZYES puanı oluşmuştur (Efe, 2006)

Yerleştirmede Esas Olan Puan, Katsayılar ve Başvuru Esasları

800 bin barajı uygulamasından önce Müzik öğretmenliği lisans programı yetenek sınavına katılabilmek için “Alan Mezunu” adayların en az 140, “Alan Dışı” adayların ise en az 180 puan almaları gerekmektedir.

Değişen uygulamada ise;

- TYT (Temel Yeterlilik Testi) sınavında 800 bin barajına girmeleri gerekiyor

Adayın yetenek sınavına gireceği yıl TYT sınavına girmiş olması zorunludur.

- Uygulanan Özel Yetenek Sınavında alınan puana “ÖYSP” denecektir.

- Yerleştirmede esas olan puanlar şunlardır:

a. ÖYSP Standart Puanı

b. Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) (en yüksek puan)

c. Sınav yılı aldığı TYT Puanı

d. ÖYSP'nin standart puana çevrilmesi (ÖYSP-SP)

Tablo 4. *Müzik Öğretmenliği Bölümüne Girişte Uygulanan Formül*

$$(Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı \times 0.11) + (Yetenek Sınavı Puanı \times 1.17) + (TYT \times 0.22)$$

Öğrencilerin bölüme girebilmeleri amacıyla yukarıda belirtilen notların standart notlara dönüştürülmesi gerekmektedir. ÖYSP' yi standart değere dönüştürülmesi maksadıyla öncelikle ÖYSP dağılımlarının ortalamaları ve standart sapmalarının hesaplanması yapılmaktadır, sonrasında da adayların her biri için aşağıda verilen formül kullanılarak ÖYSP Standart Puanı hesaplanmaktadır.

Tablo 5. Örnek Sınav Sonucu

TYT Puanı	AOBP Puanı	Yetenek Puanı	Yerleşme Puanı	Yerleşme Durumu
330,81615	380,479	98.33	464.932	Yerleşti
298,23982	364,65	79.67	397.058	Yerleşti
288,40454	482,5	68.67	376.525	Yerleşti
304,04004	457,372	63.67	366.795	Yerleşti
261,23536	418,8	69.33	358.469	Yerleşti
298,47291	406,35	60.00	348.075	Yerleşti
276,25887	370,308	62.67	341.096	Yerleşti
262,41883	316,2	68.00	339.418	Yerleşti
275,17284	349,6	59.67	329.872	Yerleşti
293,35194	409,25	56.00	328.900	Yerleşti
258,47251	348,7775	62.00	328.666	Yerleşti
267,08207	315,973	60.00	323.104	Yerleşti
249,29914	456,0805	54.00	315.414	Yerleşti
268,14348	398,51	52.33	312.393	Yerleşti
289,62101	311,7915	51.33	308.902	Yerleşti
253,0168	393,322	69.33	304.968	Yerleşti
281,78356	325,2	50.00	303.327	Yerleşti
262,00623	379,4	55.67	293.781	Yerleşti
261,96494	339,5345	60.67	290.005	Yerleşti
319,26484	433,1905	40.33	0.000	Elendi (50 puan altında)

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana bilim Dalı' na ait olan 2022 sınav sonuçlarına yukarıda görülen tabloda yer verilmiştir.

İlgili Araştırmalar

Cansız (2018), müzik öğretmeni adaylarının müziksel yeterlilik algılarını incelemiştir. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının müzikal yeterliliklerine yönelik algılarının, müzik öğretmeni bölümlerine kabul edilmelerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların kendi müzikal yeteneklerini nasıl değerlendirdikleri ve bu değerlendirmenin müzik eğitimine olan motivasyonları üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Çam (2020) tarafından yürütülen bir çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının enstrüman ve solfej yeterliliklerine ilişkin algıları ve gelişimleri incelenmiştir. Araştırma, öğretmen adaylarının enstrüman ve solfej becerilerinin müzik eğitimi sürecinde nasıl şekillendiğini ve bu becerilerin özgüven ve performans üzerindeki etkilerini ele almaktadır.

Üçer vd. (2023), ÖSYM' nin müzik öğretmenliği programıyla ilgili ön koşuluna yönelik öğretim elemanı görüşlerini incelemiştir. Araştırma bölümü kazanmış olan öğrencilerin niteliklerini yeterliliklerini anlayabilmek açısından akademisyenlerin görüşlerini almıştır.

Apaydın ve Yazıcı (2024), Müzik öğretmenliği programı yetenek sınavları için gereken TYT sıralaması ön koşulunun öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemiştir. Araştırmada Güzel Sanatlar Liselerinden mezun olan öğrencilerin eğitim fakültelerine yerleşmesine ilişkin veriler ortaya konulmuştur.

Literatür incelendiğinde müzik öğretmenliği programında eğitim görmekte olan öğrencilerin yetenek düzeylerine yönelik araştırmaların sayısının yeterli olmadığı, bu araştırmanın alan yazınla ilgili bu bağlamdaki boşluğa katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Çalışma, TYT 800 bin barajını geçerek müzik öğretmenliği programlarına kabul edilen öğrencilerin müzikal yeterliliklerinin ne düzeyde olduğunu saptamak amacıyla yönelik elde edilen verilerin yorumlanmasını içermektedir. Bu sebeple nitel araştırma deseni olan durum çalışmasının kullanımı tercih edilmiştir. Çalışmanın kapsamında belirlenen duruma ilişkin verileri toplamak amacı ile birincil nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin tercih edilme sebebi; görüşmecinin kendisini rahatça ifade ederek derinlemesine bilgiler aktarılmasını sağlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Araştırmanın Etiği

Bu çalışma, araştırma ve yayın etik kuralları dikkat edilerek hazırlanmıştır. Araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna dair Atatürk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Eğitim Bilimleri birim Etik Kurulunun 18.07.2024 tarihli 06 toplantı sayısı ve 13 no'lu kararı ile belgelendirilmiştir (EK, 1- Ek, 2).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı Türkiye Doğu Anadolu Bölgesi Müzik Öğretmenliği Programı bulunan Eğitim Fakültelerinde, akademik görev yapan tüm öğretim elemanları oluşturmaktadır. Evreni temsil edecek örnekleme, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Doğu Anadolu Bölgesi Eğitim Fakültesi Müzik öğretmenliği programında görev yapmakta olan ve gönüllülük esasına dayalı olarak katılım sağlayan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının ünvanları ve demografik bilgileri Tablo 6 ve Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 6. *Çalışma Grubunun Görev Yaptığı Üniversiteler ve Unvanları*

Akademisyenin Görev Yeri	Şehir	Unvan
Atatürk Üniversitesi	Erzurum	Öğr. Gör.
Atatürk Üniversitesi	Erzurum	Arş. Gör.
Binali Yıldırım Üniversitesi	Erzincan	Dr. Öğr. Üyesi
Binali Yıldırım Üniversitesi	Erzincan	Dr. Öğr. Üyesi
Binali Yıldırım Üniversitesi	Erzincan	Öğr. Gör.
Hakkâri Üniversitesi	Hakkâri	Doç. Dr.
İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı	Dr. Öğr. Üyesi
İbrahim Çeçen Üniversitesi	Ağrı	Dr. Öğr. Üyesi
Kafkas Üniversitesi	Kars	Doç. Dr.
Kafkas Üniversitesi	Kars	Doç. Dr.
Kafkas Üniversitesi	Kars	Arş. Gör.
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Van	Öğr. Gör.

Tablo 7. *Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri*

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	KADIN	3	%23.1
	ERKEK	10	%76.9
Yaş	25-50	11	%84.6
	50+	2	%15.4
Öğrenim Durumu	YÜKSEK LİSANS	3	%23.1
	DOKTORA	10	%76.9
Görevdeki Yılı	1-5	2	%15.4
	5-10	4	%30.8
	10-15	3	%23.1
	15+	4	%30.8

Veri Toplama Araçları

Veri toplama sürecinde hazırlanan görüşme formu Gmail ve WhatsApp gibi sosyal medya ağları ile katılımcılara ulaştırılmıştır. Görüşme formu, müzik öğretmenliği bölümlerinde akademik görevde bulunan öğretim elemanlarının bölümde öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzikal yeterliliklerine ilişkin deneyimlerinin, tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesinin amaçlamaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “akademisyen görüşme formu” kullanılmıştır. Farklı akademik ünvanlara sahip 13 katılımcıdan oluşan görüşme formunda katılımcıların 10’u ile e-posta üzerinden, 3’ü ile sesli görüşme aracılığı ile formun doldurulması yoluyla toplanmıştır. Sorular, araştırmanın amacına uygun olarak tasarlanmıştır ve katılımcıların vereceği yanıtları toplamak için kullanılmıştır.

Süreç

Çalışmada kullanılan görüşme formu, amaca uygun olarak hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur (EK, 2). Çalışma yapılmadan önce hazırlanan sorular 3 uzmanın görüşü neticesinde amaca uygun olarak pilot uygulaması yapılmış ve ardından tekrar gözden geçirilerek eksik yönleri tamamlanarak kullanıma uygun hale getirilmiştir (EK, 3). Sorularda bölümde eğitim görmekte olan öğrencilerin, yetenek düzeylerini, müziğe yatkınlıklarını, akademik deneyimlerini, müzikal performanslarını ve en nihayetinde bölümde ders veren öğretim görevlilerinin öğrencilerden aldığı verim hakkında bilgi sağlamayı hedeflemektedir. Araştırmanın amacına yönelik verilerin toplanabilmesi için Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan üniversitelerin müzik öğretmenliği programında görev yapmakta olan ve gönüllü katılım sağlayan akademisyenlerle çalışılmıştır. Akademisyenlerin uzmanlık dağılımları farklılık göstermektedir.

Verilerin Analizi

Yapılan 13 görüşmede katılımcıların izni alınarak ses kaydına alınmıştır daha sonra alınan ses kaydı dikte ile dijital ortama aktarılmıştır. Çalışma süresince elde edilen verilerin analizi, bir nitel veri analizi türü olan içerik analizi yöntemi aracılığı ile yapılmıştır. Öğretim Elemanları numarası (ÖE1, ÖE2, ...ÖE13) şeklinde kodlanmıştır. Sorular kendi içlerinde temalara ayrılarak excel dosyası üzerinde kodlanmıştır ve IBM SPSS Statistics 27 programı ile analiz edilerek tablolaştırılmıştır.

Araştırmacı Rolü

Araştırmacı bu çalışmada, öncelikle genel alan yazın taraması yapmıştır. Yapılan tarama sonucu seçilmiş olan araştırma konusu hakkında yeterince çalışma olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda alan yazında bulunmayan bu konuya ilişkin yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlayarak uzman görüşleri neticesinde soruları düzenlemiştir. Daha sonra görüşme formunda elde ettiği verileri içerik analizi yöntemiyle analiz ederek bulgulara dökmüştür.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın i geçerliliğini artırmak için, ölçme aracı olarak kullanılacak yarı yapılandırılmış görüşme formu soruları, araştırmanın amacını yansıtacak şekilde hazırlanmış sorular içerisinden seçilmiştir. Kullanılan görüşme formu sorularının geçerliliğini test etmek için alanında uzman olan akademisyenler ile soruların uygunluğu teyit edilmiştir. Görüşme yapılan akademisyenlerin cevapları herhangi bir yorum yapılmadan ve cevapları değiştirilmeden olduğu gibi yazıya aktarılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Müzik Öğretmenliği Programına 800 Bin Baraj Puanı Uygulamasının Bölüm Üzerindeki Etkileri

Söz konusu ön koşulun müzik öğretmenliği programı üzerinde nasıl etkileri olduğuna dair akademisyen görüşleri Tablo 8’de verilmiştir:

Tablo 8. Baraj Puanı Uygulamasının Bölüm Üzerindeki Etkileri

Kod	Kategori	f	%
Genel Kültür Açısından	Olumsuz	0	%0
	Olumlu	ÖE1, ÖE3, ÖE4, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE11, ÖE12, ÖE13	%100
Alan Eğitimi Açısından	Olumlu	0	%0
	Olumsuz	ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE11, ÖE12, ÖE13	%100

Akademisyenlerin, üniversiteye giriş için uygulanan 800 bin barajı ön koşul uygulaması ile bölümü kazanan öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada 1. Alt probleminde görüşler iki farklı tema olarak yorumlandığında “alan eğitimi açısından” incelendiğinde, katılımcıların %100’ ü öğrencilerin alan eğitimi açısından olumsuz etkileyeceği görüşünde olduğu ve ikinci tema olan “Genel kültür açısından” %69.2’ si olumlu etkileyeceği görüşünde olduğu görülmektedir.

Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının bölüm üzerindeki etkilerine ilişkin bazı akademisyen görüşleri şu şekildedir.

ÖE2: “TYT barajı ile öğrenci alınması konusunda Eğitim Fakültelerinde genel bir problem yaşanmaktadır. Diğer öğretmenlik programlarında olduğu gibi müzik öğretmenliği programlarında 800bin barajı sebebi ile başvuru sayıları azalmış ve daha düşük baraj puanı ile öğrenci alan müzik programlarına başvurular yapılmaktadır. Bu sebeple aynı barajın formasyon ile öğretmenlik hakkı tanınan diğer programlara da uygulanması gereklidir. Haksız bir durum söz konusudur.”

ÖE5: “Daha çok okuyan, okuduğunu anlayan bireylerin bölüme gelmesini bekliyorduk fakat baraj uygulamasıyla beraber güzel sanatlar liselerinden mezun olan müzikal alt yapıya sahip öğrencilerin bölümümüze girememeleri ve genelde ikinci üniversitesini okuyan müzikal alt yapıya sahip olmayan öğrencilerin bölüme gelmesine sebebiyet verdi, bu da olumsuz etki etti.”

ÖE6: “Becerileri daha düşük öğrenci profilleri maalesef oluşmaktadır.

ÖE7: “TYT sınavı barajı ilen müzik eğitimi bölümlerine giren öğrencilerin müzik öğretmenliği programı üzerinde niteliksiz müzik öğretmeni profilinin yüksek düzeye çıkacağını düşünüyorum. Ayrıca bölüm ve formasyon derslerine çok fazla ilgi göstermemeleri niteliksiz müzik öğretmeni profilinin var olacağını destekler durumda olduğunu söyleyebilirim.”

ÖE9: “Baraj puanı uygulaması olmadan önce güzel sanatlar liselerinden öğrenci alabiliyorduk fakat genel kültürleri düşük oluyordu. Baraj uygulamasıyla beraber genel kültür anlamında iyi düzeyde öğrencilerin gelmesini beklerken müzikal anlamda alt yapıları olmadığından öğretmenlik bölümü yıl geçtikçe müzikal anlamda olumsuz etkilenmektedir.”

ÖE13: “Programın uygulanmasında genel anlamda sorun teşkil etmemektedir. Ancak alan dersleri düşünüldüğünde beklenen müfredat kıstaslarının aşağıya çekilmesine neden olmaktadır. Özellikle çalgı ve nota okumayla ilgili derslerde istenilen seviyeye ulaşılamamaktadır.”

Müzik Öğretmenliği Lisans Programını Uygulayan Öğretim Elemanlarının Bölüme TYT Barajı ile Giren Öğrencilerin Müzikal Performansları ve Yeterlilikleri Hakkındaki Değerlendirmeleri

Söz konusu ön koşulun müzik öğretmenliği programını kazanan öğrencilerin müzikal performansları ve yeterliliklerine ilişkin akademisyen görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Müzikal Performans ve Yeterlilikleri

Kod	Kategori	f	%
Müzikal yeterlilikleri	Geliştirilebilir	ÖE1, ÖE3, ÖE11	%23.1
	Yetersiz	ÖE2, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE12, ÖE13	%69.2
	Kısmen yeterli	ÖE10	%7.7
Müzik performansları	Geliştirilebilir	ÖE1, ÖE3, ÖE11	%23.1
	Yetersiz	ÖE2, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE12, ÖE13	%69.2
	Kısmen yeterli	ÖE10	%7.7

Akademisyenlerin, üniversiteye giriş için uygulanan 800 bin barajı ön koşul uygulaması ile bölümü kazanan öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada 2. Alt problemde görüşler incelendiğinde, katılımcıların %23.1’i müzikal performansın geliştirilebilir görüşünde olduğu %69.2’ si yetersiz olduğu ve %7.7’ sinin kısmen yeterli görüşünde olduğu görülmektedir. Müzikal yeterliliğe ilişkin %23.1’i geliştirilebilir görüşünde olduğu, %69.2’si yetersiz olduğu ve %7.7’si kısmen yeterli görüşünde olduğu görülmektedir.

Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının bölümde öğrenim gören öğrencilerin müzikal yeterlilikleri ve müzikal performansları üzerindeki etkilerine ilişkin bazı akademisyen görüşleri şu şekildedir.

ÖE1: “TYT puan barajı ile giren öğrencilerin müzikal performansları ve yeterlilik düzeyleri oldukça düşük bir seviyededir.”

ÖE3: “Müzikal performansı başarılı olan öğrenciler olsa da genellikle müzikal becerilerinin henüz gelişmekte veya yeni yeni bu becerileri kazanmaya başlamış öğrenciler olduğu gözlemlenebiliyor.”

ÖE4: “Alan dışı öğrencilerinin GSL öğrencilerine göre müzikal performans yeterlilikleri çok çok düşüktür.”

ÖE6: “Müzikal performansları, müzikal alguları düşük olduğu için ve müzikal hazır bulunuşlukları olmadığı için düşük oluyorlar.”

ÖE9: “Genelde ikinci üniversitelerini okuyan öğrenciler bulunduğu müzikal anlamda bir performans elde edemiyoruz.”

ÖE11: “TYT barajının gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu barajı aşarak girenlerin ise ikiye ayrılması gerekmektedir. Güzel sanatlar lisesi çıkışlılar ve herhangi bir müzik eğitimi

olmayan bireyler (kısa kurslarda hazırlanarak basit bilgilere sahip olabilirler). Bu bakımdan incelendiğinde barajı geçen güzel sanatlar lisesi çıkışlı bireylerin müzik ağırlıklı derslerde daha başarılı oldukları görülürken, diğer öğrencilerin ise eğitim temelli derslerde daha başarılı olduklarını söylemek mümkündür. Tecrübelerimden gözlemlediğim kadarıyla GSL çıkışlı olmayan bireyler çok çalıştıkları zaman GSL çıkışlı bireyleri müzik derslerinde de geçebilmektedirler.”

ÖE12: “Müzikal performans ve yeterlilikleri oldukça düşük oluyor. Dört yıl değil on yıl da öğrenim görseler de niteliğin değişeceğini düşünmüyorum.”

ÖE13: “Bu öğrenciler daha önce uzun süreli müzik eğitimi almadıkları için temel müzik becerilerinin gelişmesi zaman almaktadır. Nota okuma, yazma ve kulak eğitimindeki aksaklıklar sebebiyle çalgı ve şan performanslarının gelişimi uzun sürmektedir. İyi bir performans için geçmişten gelen bir müzik kültürü ve müzikal beceri olması gerekir.”

Müzik Öğretmenliği Lisans Programını Uygulayan Öğretim Elemanlarının Bölüme TYT Barajı ile Giren Öğrencilerin Yetenek Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri

Söz konusu ön koşulun müzik öğretmenliği programını kazanan öğrencilerin yetenek düzeylerine ilişkin akademisyen görüşleri Tablo 10’da verilmiştir:

Tablo 10. Yetenek Düzeyleri

Kod	Kategori	<i>f</i>	%
Ön Bilgileri	Yeterli	ÖE4	%7.7
	Yetersiz	ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE11, ÖE12, ÖE13	%61.5
	Geliştirilebilir	ÖE1, ÖE2, ÖE11, ÖE13	%30.8

Akademisyenlerin, üniversiteye giriş için uygulanan 800 bin barajı ön koşul uygulaması ile bölümü kazanan öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada 3. Alt probleminde görüşler incelendiğinde, katılımcıların %7.7’ si öğrencilerin ön bilgilerinin yeterli olduğu, %61.5’ i öğrencilerin ön bilgi bakımından yetersiz olduğu görüşünde olduğu görünmektedir. Akademisyenlerin %30.8’ i yetersiz olmanın yanında ön bilgilerin geliştirilebilir olduğu görüşünde oldukları görünmektedir.

Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının bölümde öğrenim gören öğrencilerin yetenek düzeylerine ilişkin bazı akademisyen görüşleri şu şekildedir.

ÖE1: “TYT puan barajı ile giren öğrencilerin yetenek düzeyleri müzik alanı derslerini dikkatli bir şekilde ele aldıklarında ve çalıştıkları takdirde geliştirilebilir bir seviyede olduğu söylenebilir.”

ÖE2: “Kendi bölümümde uygulanmakta olan 50 puan barajını geçmekte dahi zorlanan öğrencilerin müziğe elbette yetenekleri bulunmaktadır. Ancak sınava yönelik hazır bulunuşluk düzeylerinde belirgin bir zayıflıktan da söz etmek elbette mümkündür.”

ÖE3: “Her dönem öğrenci profili değişmekle beraber öğrencinin eğitim aldığı süre, yetenek düzeyinin gelişim durumu gibi farklılıklar olabiliyor. Daha önce profesyonel eğitim almış öğrenciler gelebildiği gibi tam tersi profesyonel bir eğitim almadan sınava katılan öğrenciler de bulunabiliyor. Profesyonel ve düzenli olarak eğitim almadan sınava başvuran öğrenci sayısının fazlaca olduğu kanaatindeyim.”

ÖE4: “Düşük yetenekli öğrenciler gelmektedir ve bu sebeple dört bir eğitim zayıf kalmaktadır.”

ÖE5: “Bölümden yapılması istenen konserler için bir grup öğrenci çıkartmak çok zor olmaya başladı. Her geçen sene öğrenci profili müzikal anlamda geri gidiyor. Bölüme gelen öğrenci sayısı azlığı ve bunlar arasında müzikal alt yapısı öğrencilerin az olması nitelikli konserler çıkarmamızı engelliyor.”

ÖE6: “Öğrencilerin yetenek düzeylerinin yorumu diğer meslektaşlarım tarafından da aynı şekildedir. Kötü.”

ÖE11: “Bu konunun sadece TYT barajını geçen öğrencilerle bu şekilde ifade edilmesinden TYT barajını geçen GSL mezunları ve GSL mezunu olmayan bireyler arasında tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü TYT barajıyla girmeyen öğrenciler için bir yorum yapmak eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim üyeleri için zor. GSL ve GSL mezunu olmayan, TYT barajını geçerek gelen öğrenciler içinse şehir bazlı pek çok fark olduğunu deneyimledim. GSL mezunlarının yetenek düzeyleri yeterli düzeydeyken, GSL mezunu olmayan bireylerin ise yoğun çalışmayla diğerlerine yetişebildiğini söylemek mümkün. Ancak çalışmayan kesim hangi taraftan olursa olsun kesinlikle başarısız olmaktadır.”

ÖE12: “Düşük yetenekli öğrenciler gelmektedir ve eğitilme noktasında oldukça kapalı bir yapıda oluyorlar.”

ÖE13: “Ana bilim dalımıza yetenek sınavı ile kabul edilen öğrencilerin büyük çoğunluğunu güzel sanatlar liseleri dışında kalan liselerden gelmiştir. Bu yüzden öğrencilerin müzikal yetenekleri önceki dönemlerdeki öğrencilere göre daha düşük seviyededir. Bu durum özellikle uygulamaya dönük derslerin işlenişinde aksaklıklara neden olmaktadır.”

Müzik Öğretmenliği Lisans Programını Uygulayan Öğretim Elemanlarının Bölüme TYT Barajı ile Giren Öğrencilerin Potansiyelleri Hakkındaki Değerlendirmeleri

Söz konusu ön koşulun müzik öğretmenliği programını kazanan öğrencilerin potansiyellerine ilişkin akademisyen görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrenci Potansiyeli

Kod	Kategori	f	%
Potansiyelleri	Yeterli	ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE11	%30.8
	Yetersiz	ÖE5, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE12, ÖE13	%46.2
Performansları	Yeterli	ÖE11	%7.7
	Yetersiz	ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE12, ÖE13	%69.2

Akademisyenlerin, üniversiteye giriş için uygulanan 800 bin barajı ön koşul uygulaması ile bölümü kazanan öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada 4. Alt problemde görüşler incelendiğinde, iki tema altında incelendiğinde “Potansiyelleri Yeterli” başlığı için katılımcıların %30.8’ i potansiyellerin yeterli olduğuna dair olumlu görüş bildirirken %46.2’ si olumsuz görüşte oldukları görülmektedir. “Performansları yetersiz” başlığı için akademisyenlerin %69.2’ sinin olumlu görüşte oldukları ve %7.7’ sinin olumsuz görüşte oldukları görülmektedir.

Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının bölümde öğrenim gören öğrencilerin potansiyellerine ilişkin bazı akademisyen görüşleri şu şekildedir.

ÖE12: “Potansiyelleri düşük oluyor, ilerleme de olmuyor.”

ÖE1: “TYT barajı ile giren öğrencilerin potansiyelleri geliştirilebilir bir düzeyde olduğu söylenebilir.”

ÖE3: “Müzik alanına ilgili ve istekli öğrenci sayısı öğrenciden öğrenciye değişiklik göstermekle beraber genellikle müzik alanında yeni başlangıç yapan/yapmış öğrenciler geldiği için alana karşı motivasyonları yüksek olabiliyor ancak yetenek/alana karşı bilgi vb. düzeyleri gelişim göstermediği veya ortalama düzeyde sabit kaldığı taktirde alan derslerinde ilerleyen süreçte zorlandıklarını düşünüyorum.”

ÖE7: “TYT ön koşulu ile müzik eğitimi bölümüne giren öğrencilerin büyük bir kısmının potansiyelinin farklı olduğunu ayrıca bunu geliştirmek için ise pek fazla bir şey yapmadıklarını gözlemledim hep. Bazen yetenek sınavını zar zor kazanmış öğrencilerde ise okulu

kazandıktan sonra potansiyellerinin farkına varıp çalışma ile geliştiklerini söyleyebilirim. Ancak bu tür öğrenci sayısının ise maalesef çok yüksek olduğu söyleyemem.”

ÖE11: “Hem TYT hem yetenek sınavını geçerek bölümü kazanabilmiş öğrencilerin belirli bir potansiyele sahip oldukları ortadadır. 4 yıllık lisans süresi boyunca gerekli emeği gösteren öğrenciler öğretmenlik yapmak üzere mezun olarak potansiyellerini yerine getirmiş olurlar.”

ÖE13: “Bu öğrenciler genellikle alan dışından geldikleri için müzikal potansiyelleri düşük olmakla birlikte öğretmenlik mesleği açısından düşünüldüğünde algılama, özgüven ve iletişim becerileri açısından yüksek seviyededirler.”

Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarına Uygulanan TYT 800 Bin Baraj Puanı Uygulamasının Müzik Öğretmenliği Bölümüne Yerleşen Alan İçi ve Alan Dışı Öğrenci Sayısı Üzerindeki Etkileri

Söz konusu ön koşulun müzik öğretmenliği programını kazanan öğrencilerin potansiyellerine ilişkin akademisyen görüşleri Tablo 12’de verilmiştir

Tablo 12. Müzik Öğretmenliği Bölümünü Kazanan Alan İçi Alan Dışı Öğrenci Sayısına İlişkin Görüşler

Kod	Kategori	f	%
Alan içi	Çoğunluk	0	%0
	Azınlık	ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE11, ÖE12, ÖE13	%100
Alan dışı	Çoğunluk	ÖE1, ÖE2, ÖE3, ÖE4, ÖE5, ÖE6, ÖE7, ÖE8, ÖE9, ÖE10, ÖE11, ÖE12, ÖE13	%100
	Azınlık	0	%0

Akademisyenlerin, üniversiteye giriş için uygulanan 800 bin barajı ön koşul uygulaması ile bölümü kazanan öğrencilere ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada 5. Alt probleminde görüşler incelendiğinde, üç tema altında incelediğinde “Alan İçi” başlığı için katılımcıların %100’ ü alan içi (Güzel Sanatlar Lisesi) öğrenci sayısının azınlıkta olduğunu ve alan dışı (Düz lise, Anadolu lisesi...) öğrenci sayısının çoğunlukta olduğu görüşünde oldukları görülmektedir. Katılımcıların %38.5’ i barajın düşürülmesi görüşünde oldukları görülmektedir.

Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının bölümde öğrenim gören alan içi ve alan dışı öğrenci sayısına ilişkin bazı akademisyen görüşleri şu şekildedir.

ÖE12: “Alan içi sayısı oldukça düşük durumda. Öncelikle alan içi eğitim veren programların yani GSL’ lerin eğitim sistemi sorgulanmalı. Beşerî derslere olan ilgi artırılmalı.

Düşünmeyi becerebilen bireyler yetiştirmek gerekiyor, dolayısıyla barajın burada tek başına bir suçu yok. Öte yandan 800 bin barajı kaç yıldır alan içi öğrencilere büyük zarar vermektedir. Rakamın değiştirilmesi gerektiği çok açıktır. Çözüm olarak bu sıralama 1 milyona ya da 200 ham puana uyarlanabilir.”

ÖE1: “Alan dışından yerleşen öğrenci sayısının fazla olduğu görülmektedir. Son yıllarda alan içi veya alan dışı olsun yerleşen öğrencilerin müzikal performansları, yeterlilikleri, yetenek ve potansiyelleri düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı söylenebilir. Alan dışı öğrencilerin sayısal ve sözel alanda anlama ve algılama durumlarının daha güçlü olduğu ve böylece müzik öğretmeni olarak atanma durumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.”

ÖE2: “Alan dışı başvurular artmaya başlamıştır. Hatta ikinci, üçüncü üniversitesini okumak üzere yüksek yaş gruplarında öğrenciler gelmeye başlamıştır. Bu sebeple alan dışından gelen öğrencilerin sayısı artarak alandan gelen öğrenci sayılarında büyük oranda değişimler yaşanmıştır.”

ÖE3: “Gsl liselerinden gelen öğrenci sayısı üzerinde olumsuz etki yarattığını düşünmekle beraber alan dışı öğrencilere de tam ters yönde barajın avantaj sağladığı gözlemlenebildiğini düşünüyorum.”

ÖE4: “Türkiye’de mevcut GSL’lerden mezun olan öğrenciler 800 bin baraj sıralamasına girmekte zorlanmaktadır. Bu oran toplam başvuruların neredeyse %10’unu kapsamaktadır. Bundan dolayı GSL mezunlarının müzik öğretmenliği programına yerleşmesinde öncelik tanınmasını önermekteyim. Ya da pedagojik formasyon alabilmek için konservatuvar ve GSF öğrencilerinin 800 bin sıralamasına girebilenlere verilmesi veya ALES puanından en az 70 istenmesi bir nebze de olsa bu durumu düzeltebilmektedir.”

ÖE5: “Alan içi öğrenci sayısı yok denecek kadar az. GSL’de öğrenci seçerken gerçekten yetenekli öğrencileri seçmiyorlar seçme ile alakalı sorun var. Müzikle alakalı biraz ilgisi olanları bölüme alıyorlar bu da müzik bölümlerini tümünden olumsuz etkiliyor. Bunun yanında güzel sanatlar liselerindeki öğrencilere kültür dersleri yeterince verilmiyor, konser yoğunluklu eğitim alıyorlar bunun sonucunda da mezun olan öğrenciler TYT barajını geçemiyorlar. Bunun için güzel sanatlar liselerindeki eğitimin niteliği değiştirilmeli öncelikle.”

ÖE6: “Alan içinden hiç öğrenci alamamaktayız (Güzel Sanatlar Liselerinden); alan dışından öğrencilerimiz mevcut. Genellikle 2. Üniversite okuyan veya meslek değiştirmek isteyen iş sahibi öğrencilerimizden oluşmakta.”

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlik lisans programlarının günümüzde eğitim-öğretim faaliyetlerinde aktif rolü olan öğretmenlerin mesleğe hazır hale getirilmesinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Müzik öğretmenliği programlarına uygulanan 800 bin baraj puanı, eğitim politikaları açısından önemli bir değişiklik olarak ortaya çıkmıştır.

Apaydın ve Yazıcı (2024) 2022-2023 Eğitim öğretim yılında Türkiye’de bulunan 44 Güzel sanatlar lisesinin verilerini incelemişlerdir. Bu liseler 816 tane öğrenciyi mezun etmişler ve mezun olan bu öğrencilerden yalnızca 74’ü barajı geçmiş aralarından 64 tanesi müzik öğretmenliği programlarına yerleşebilmiştir (Apaydın & Yazıcı, 2024). Bu sebeptendir ki müzik öğretmenliği yetiştiren kurumlarda eğitim bilimleri ve çeşitli teorik derslerin yanında yoğunluklu olarak müzik alan dersleri görülmektedir. Bu kurumlar amaç itibarıyla müzik öğretmeni adaylarının ileride mesleklerini icra ederken, içinde birçok derinliği barındıran ‘müziği’ genel yapılarıyla bilmeleri hedeflenir. Bundan dolayı bölümde sanatçı yetiştirmek değil müzik öğretmeni yetiştirmek esastır.

Müzik öğretmenliği lisans programı dört yıl içinde öğretmen adaylarının çeşitli enstrümanları temel seviyede bilmeleri; armoni, işitme ve şan derslerini meslek hayatlarında işine yarayacak kadarıyla kazanmaları hedeflenir. Elbette müzik öğretmenliği bölümünde de iyi sanatçılar yetişebilir fakat bu kurumun genel hedefi bu değildir. Diğer tüm öğretmenlik bölümlerinde olduğu gibi müzik öğretmenliğini de öğretmenlik adayları öğretmeyi öğrenirler bu da Eğitim Fakültelerini Konservatuar ve Güzel Sanatlar Fakültelerinden ayırır. Günümüzde artık Eğitim Fakültesi dışındaki bölümlerde de formasyon dersleri ücretsiz bir şekilde dönem içinde verilmektedir bu da eğitim fakültesini diğer bölümlerden ayıran en temel faktörlerden birini ekarte etmiş oluyor.

Özel yetenek isteyen bu gibi bölümlerde öğrenciler Güzel Sanatlar Lisesi çıkılıysa genel kültür ve genel yetenek derslerinde daha öncesinde aldıkları eğitimin altyapısından dolayı çok başarılı sayılmazlar. Güzel Sanatlar Lisesi yoğunluklu olarak müzik derslerinin bulunduğu liselerdir. Bu sebeple bu liselerden mezun olan kişiler istenilen baraja ulaşmakta güçlük çekip Eğitim Fakültesi yerine diğer üniversiteleri tercih etmek zorunda kalmaktadırlar. Yaptığım görüşme formunun sonucunda da değerli hocalarımın görüşleri bu durumun dezavantajlarını

açıkça ortaya koymaktadır. Eğitim fakültelerine baraj puanından dolayı düz liselerden çıkan ve sıfırdan enstrüman öğrenen müziğin içine ilk defa giren kişilerin çoğunlukta olmasına sebep vermektedir. Temelden enstrüman dersi alan bir kişi daha öncesinde dört yıl Güzel Sanatlar Lisesi'nde okuyup bir enstrümanı öğrenen bir öğrencinin gerisinde kalmaktadır.

'Müzik öğretmenliği programına TYT barajı ile giren öğrencilerin müzikal yeterliliklerine ilişkin akademisyen görüşleri' başlığında belirtilmiş olan konu, yapılan yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen bulgulardan bir sonuca varmıştır. Görüşmeye katılan akademisyenlerden elde edilen ortak görüş müzik öğretmenliği programlarına TYT barajı ön koşulu ile öğrenci alınmasın eski sisteme göre dezavantajları olduğu ve bölümdeki müzikal bilgi, öğrencilerin enstrüman da yeterlilik düzeyleri ve müzik teorisi bilgileri, bölümün yapmış olduğu konserlere olumsuz etki gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, bu baraj puanının hem öğrenci profili hem de eğitim süreçleri üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda yapılan değerlendirmeler, bu barajın müzik öğretmenliği programlarına zarar verdiğini ortaya koymaktadır. Bu programa göre bölümde eğitim gören müzik öğretmeni adaylarının müzik bilgisinde eksik oldukları enstrüman çalma konusunda ve müzik teorisinde yeterince donanıma sahip olmadıkları ve olamayacakları bunun da meslek hayatlarında karşılımlarına çıkacak büyük bir sorun olarak görünmektedir. Buna göre; eğitim görevlileri güncellenmiş sınav sistemiyle bölümde eğitim almaya hak kazanan öğretmen adaylarının mesleki olarak istenen müzik öğretmeni yeterliliklerine ulaşmakta sorunlar yaşayabileceklerini düşünmektedirler (Azar, 2011; Erdem, 2012; Köse, 2017; Varol, 2017). Baraj puanının eğitime olan etkisi, bu tartışmanın en merkezi noktalarından birini oluşturmaktadır. 800 bin baraj puanı, temel olarak daha akademik yeterliliğe sahip öğrencilerin müzik öğretmenliği programlarına kabul edilmesini hedefleyen bir politika olarak benimsenmiştir. Ancak bu politika, müzik eğitiminin doğasına uygun olmayan sonuçlar doğurmuştur. Müzik öğretmenliği yalnızca akademik bilgi birikimi değil, aynı zamanda yüksek düzeyde duyuşsal zekâ, müzikal yetenek ve motor beceriler gerektiren bir alandır. Dolayısıyla, yalnızca akademik başarıyı ölçen bir baraj puanının, müzik eğitimi için yetersiz bir ölçüt olduğu ortaya çıkmıştır.

800 Bin Baraj Puanı Uygulamasının Müzik Öğretmenliği Bölümü Üzerinde Etkileri Teması ile Ulaşılan Bulgular

Görüşme yapılan öğretim görevlilerinin sundukları ortak düşünce 800 bin barajı müzik öğretmenliği programı üzerinde olumsuz etkileri bulunduğu görüşü hâkim olduğu görünmektedir. 2020 yılından itibaren uygulamaya koyulan TYT barajı ön koşulu neticesinde bölüme gelen öğrencilerin alan dışı dediğimiz Güzel Sanatlar Lisesi dışındaki diğer liselerden

geldikleri görülmekte ve bununla beraber müzik öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğrencilerin alan eğitimi konusunda oldukça eksik oldukları görünmektedir. Bunun yanında genel kültür açısından daha bilgili öğrencilerin bölüme kabul edilmesine olanak sağlamıştır. Bu durum, müzikal anlamda yetenekli ancak akademik olarak yeterli görülmeyen öğrencilerin programlara kabul edilmemesine ve dolayısıyla nitelikli öğretmen adaylarının kaybedilmesine yol açmaktadır. Daha öncede bahsettiğim üzere müzik öğretmenliği bölümü diğer öğretmenlik bölümlerinden farklı olarak içerisinde müzikal bilgi birikimi, yetenek gibi kavramları barındıran bir bölümdür ve bundan dolayı bu bölüm için genel kültürün yanında alan eğitimindeki yeterlilik daha önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Akademisyenler, bu barajın nitelikli öğretmen yetiştirme sürecini olumsuz etkilediğini vurgulamaktadırlar. Bu da müzik öğretmenliği eğitiminin genel kalitesini düşürmekte ve müzikal icra kapasitesi yüksek öğrencilerin programa alınmaması gibi ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Müzikal yetenek ve baraj puanı arasındaki ilişki, bu tartışmanın bir diğer önemli boyutunu oluşturmaktadır. Baraj puanının en büyük dezavantajlarından biri, müzikal yeteneklerin göz ardı edilmesine yol açmasıdır. Güzel Sanatlar Liselerinde müzikal eğitim almış ve bu alanda yeteneklerini geliştirmiş öğrencilerin, sadece bu barajı geçemedikleri için müzik öğretmenliği programlarına kabul edilmemeleri önemli bir sorundur. Baraj puanının müzikal yetenekler üzerindeki bu olumsuz etkisi, müzik eğitimi alanına yönelik öğrenci ilgisini de azaltmıştır. Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin, müzik öğretmenliği yerine başka bölümlere yönelmeleri bu etkinin somut bir göstergesidir. Baraj puanının derslere olan etkisi de bu tartışmada önemli bir yer tutmaktadır. Akademisyenlerin çoğu, bu barajın derslerde olumlu bir etkisi olmadığını ve hatta olumsuz sonuçlar doğurduğunu belirtmektedirler. Müzik öğretmenliği programlarında uygulamalı derslerin önemi göz önüne alındığında, öğrencilerin sadece akademik başarılarına göre seçilmesinin bu derslerin verimliliğini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Örneğin, orkestra derslerinde topluluk oluşturma zorlukları ve müzikal icra kapasitesinin düşmesi gibi olumsuz sonuçlar, bu durumun somut örneklerindedir. Baraj puanının derslere olan olumsuz etkisi, sadece uygulamalı derslerle sınırlı kalmamakta, genel eğitim kalitesini de düşürmektedir. Öğrenci profilinin değişmesi ve daha akademik yönelimli, ancak müzikal anlamda yetersiz öğrencilerin programa kabul edilmesi, eğitim sürecinin genel verimliliğini düşürmekte ve müzik öğretmenliği eğitiminin temel amacı olan nitelikli müzik öğretmenleri yetiştirme hedefine zarar vermektedir. Baraj puanının alan içi ve alan dışı öğrenci kayıtları üzerindeki etkisi de dikkate değerdir. Bu uygulama, alan dışı öğrenci kayıtlarında artışa, alan içi öğrenci kayıtlarında ise ciddi bir azalmaya neden olmuştur. Alan dışından gelen öğrencilerin müzikal bilgi ve becerilerinin yetersiz olması, eğitim sürecinin zorluklarla karşılaşmasına ve bu durumun müzik öğretmenliği programlarının genel niteliğini olumsuz etkilemesine neden

olmaktadır. Ancak baraj puanı uygulaması, alan içi öğrencilerin programa girişini zorlaştırmakta ve bu durum müzik öğretmenliği programlarının kalitesini düşürmektedir. Bahsetmekte olduğum kalite müzik öğretmeninde olması beklenen niteliklerin eksikliği bu nitelikler enstrüman çalabilme, eşlik yapabilme ve temel müzik teorisine hâkim olma durumu.

Müzikal Performansları ve Yeterlilikleri Teması Bağlamında Elde Edilen Sonuçlar

Daha çok alan dışı öğrencilerden oluşan müzik öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğrencilerinin birçoğunun müzikal alt yapısı bulunmadığından dolayı sıfırdan müzik eğitime başladıklarından dört sene içerisinde yeterince gelişmemektedir. Doğu Anadolu da bulunan müzik öğretmenliği bölümlerinde görev yapan akademisyenlerle yaptığım görüşme sonucundan da görmüş olduğum üzere sene sonu ve özel günlerde konser gibi çıktılar almanın güç olduğu görünmektedir. Baraj puanı uygulamasının neticesinde bölümü kazanan öğrencilerin eğitim derslerindeki başarısı üzerinde olumlu etkileri olabileceği ama sanatsal açıdan alan derslerinde bir olumsuz etkileri olduğu görünmektedir. Kısaca genel bir görüşle bu baraj puanı dolayısıyla Güzel Sanatlar Lisesi çıkışlı öğrencilerin eğitim fakültesi müzik öğretmenliği bölümünü tercih edemedikleri ve bunun da bölümdeki müzikaliteyi olumsuz yönde etkilediği görüşüne varılmıştır.

Yetenek Düzeyleri Teması Bağlamında Elde Edilen Sonuçlar

Yetenek bir insanın bir şeyi öğrenmede doğuştan var olan kapasitesini kullanabilmesi olarak düşünüldüğünde bireylerde farklılık gösteren bir olgudur. Güzel Sanatlar Liseleri müzik eğitimi derslerine ağırlık verdiği için dolayı bu liselerden mezun olan öğrenciler enstrüman pratiği, teori, işitme ve şan gibi derslerde kendilerini bir yerlere taşımış oluyorlar ancak düz lise çıkışlı öğrenciler genel olarak bu alanları ilk defa gördükleri için yürümeyi yeni öğrenen bir bebek misali emeklemek zorunda kalıyorlar ve bu süreç hem onlar açısından hem de bölümde ders veren akademisyenler açısından zorlukları beraberinde getirmektedir.

Öğrenci Potansiyeli Üzerinde Etkisi Teması Bağlamında Elde Edilen Sonuçlar

Potansiyel kişide var olan ancak henüz ortaya çıkmamış olan güçtür bu bağlamda bakıldığında büyük bir çoğunluğunu alan dışı öğrencilerin oluşturduğu müzik öğretmenliği bölümünde eğitim görmekte olan öğrenciler potansiyellerini ortaya çıkaracak bir alt yapıya, hazır bulunuşluğa sahip olmadıklarından dolayı akademisyenlerinde ortak görüşü neticesinde potansiyellerinin olumsuz olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. 4 sene içerisinde aldıkları eğitim sonucunda belli bir seviyeye gelen bu öğrenciler olması beklenen bilgi birikimine ve potansiyele ulaşamamaktadır. Bu öğrenciler içerisinde nadiren bazıları yetenek düzeyleri

yüksek olduğundan dolayı potansiyellerini açığa çıkarabilmekte ve alan içi mezunu öğrencileri geçebilmektedir.

Baraj Uygulamasının Müzik Eğitimi Ana bilim Dalına Alan İçinden ve Dışından Kayıtları Yapılan Öğrenci Sayısı Üzerinde Etkisi Teması Bağlamında Elde Edilen Sonuçlar

Baraj puanı ön koşulu, alan içi öğrencilerin yüksek baraj puanı dolayısıyla bölümü tercih edememeleri neden olmuştur ve bundan dolayı öğretmenlik bölümünde eğitim gören öğrencilerin büyük bir çoğunluğu alan dışı dediğimiz GSL dışındaki liselerden mezun olan öğrencilerden oluşmakta olduğu görünmektedir. Hatta ikinci üçüncü üniversitelerini okuyan öğrencilerin iş sahibi insanların bölüme geldiği görünmektedir. Bunların yanında alan dışı öğrencilerin sayısal ve sözel alanda anlama ve algılama kapasitelerinin daha güçlü olduğu ve böylece müzik öğretmeni olarak atanma durumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bütün olarak özetlersek; Baraj puanı uygulaması genel kültür ve yetenekte iyi seviyede olan üniversiteye geçiş sınavı olan TYT de yüksek puan alan dışı öğrenciler için avantaj sağladığı, bu konularda yeterli olmayan alan içi öğrenciler için dezavantaj oluşturduğu görünmektedir. Sene geçtikçe müzik öğretmenliği bölümü müzikal olarak geriye gitmektedir ve bu durum gelecekte müzikal olarak niteliği daha düşük müzik öğretmenlerinin mesleğe başlamalarını akabinde de müzik dersi gören öğrencilere kadar uzanan çok geniş bir konudur.

Öneriler

Akademisyenlerden alınan görüşler sonucu ulaşılan ortak görüş, baraj puanının müzik öğretmenliği eğitimi için uygun bir ölçüt olmadığını ve bu nedenden dolayı baraj puanı uygulamasının gözden geçirilmesi gerektiğini işaret etmektedir.

Bu Alanda Çalışma Yapacak Araştırmacılar İçin Öneriler:

1. TYT baraj puanının Müzik Öğretmenliği programı üzerindeki etkileri daha geniş bir alana yayılarak Türkiye geneli bir çalışma yapılabilir.
2. Araştırmanın kapsamı değiştirilerek üniversitede eğitim görmekte olan öğrencilerin görüşleri alınabilir.
3. Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin alındığı bir çalışma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Algı, S. (2017). Özenen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama öğretim yöntemleri (Konya ili örneği). *Fine Arts, 12*(2), 64-82.
<https://doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.2.D0190>
- Alpaslan, E., & Gökdemir, T. (2019). Cumhuriyetin ilk yıllarında müzik alanında yurt dışına gönderilen öğrenciler ve çağdaş Türk müziğine etkileri: İdil Biret ve Suna Kan örneği. *Asia Minor Studies, 7*(2), 282-298.
- Apaydın, A. K., & Yazıcı, D. (2024). Müzik öğretmenliği programı yetenek sınavları için gereken TYT sıralaması ön koşulunun öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences, 9*(1), 222-245.
<https://doi.org/10.31811/ojomus.1484140>
- Atak-Yayla, A. (2003). *Müziksel yeteneğin ölçümü* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Aydın, İ. (2016). Müzik eğitiminin çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimine etkisi. *International Journal of Humanities and Social Science Research, 5*(1), 1-10.
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, nicelik mi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1*(1), 36-38.
- Başbuğ, Ç., & Kaya, A. (2022). Temel yeterlilik testi başarısı barajının müzik öğretmenliği programları özel yetenek seçme sınavlarına etkileri. *Trakya Eğitim Dergisi, 12*(3), 1358-1359.
- Beycioğlu, K., & Kondakçı, Y. (2014). Okullarda müdür liderliği ve örgütsel değişim: kültürlerarası bir bakış açısı. *Örgütsel Değişim Yönetimi Dergisi, 27*(3), 1-20.
- Bruscia, K. (1998). *Defining music therapy*. Barcelona Publishers.
- Campbell, P. S. (Ed.). (2013). *Music education in the 21st century in the United States: Music teacher education yearbook*. Rowman & Littlefield Education.
- Cansız, M. M. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının müziksel yeterlilik algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 26*(3), 1301-1313.
- Davidson, J. W., & Faulkner, R. (2014). *Music and dementia: From cognition to therapy*. Oxford University Press.
- Ece, A. S. (2007). Özel Yetenek sınavlarında yerleştirmeye esas olan puan ve katsayıların alan ve alan dışından gelen adaylara yansımaları (karşılaştırmalı durum saptaması), *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(13), 1-6.
- Efe, İ. E. (2006). *Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarına yönelik uygulanan giriş sınavlarındaki farklı ölçme yaklaşımlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Erdem, A. R. (2012). Öğretmen yetiştirme programlarındaki alan ve alan eğitimi derslerinin yeniden düzenlenmesi gerekliliği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(31), 219-223.
- Gazimihal, M. R. (1927). Dârü'l eytamlar ve mûsikî istikbalimiz. *Millet Mecmuası, 9*(108), 1738-1740.

- Hallam, S. (2015). The power of music: a research synthesis of the impact of actively making music on intellectual, social and personal development of children and young people. *International Music Education Research Centre*, 28(3), 269-289. [10.1177/0255761410370658](https://doi.org/10.1177/0255761410370658)
- Hickey, M. (2018). *Why music education matters: A global perspective*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1279576>
- <https://orgm.meb.gov.tr/www/2023-2024-yili-bilim-ve-sanat-merkezleri-ogrenci-tanilama-ve-verlestirme-kilavuzu-yayimlandi/icerik/2623>
- <https://www.osym.gov.tr/>
- Keskinbora, H. K. (2018). İslam Tıbbı. Ö. Usmanbaş (Ed.), *Selçuklu darüşşifalarında tıp eğitimi ve dünyaya olan etkileri* (s. 1-14). Türkiye Klinikleri.
- Köse, A. (2017). Pedagojik formasyon eğitiminde görevli akademisyenlere göre pedagojik formasyon uygulaması: sorunlar, çözüm önerileri. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 18(2), 709-732.
- Kumova, P. A., & Demirbatır, R. E. (2012). Müzik öğretmenliği programları kapsamında özel yetenek sınavlarının karşılaştırılarak incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 104-105.
- Öndin, N. (2003). *Cumhuriyetin kültür politikası ve sanat*. İnsancıl yayınları.
- Özalp, R., & Ataünel, A. (1977). *Türk milli eğitim sisteminde düzenleme teşkilatı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Özcan, N. (2007). *Osmanlılar*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Özden, E. (2018). Arşiv belgeleriyle dârülelhan. *Konservatoryum*, 5(1), 97-130. <https://doi.org/10.26650/CONS438603>
- Öztürk, C. (2012). *Müzik eğitiminin sosyo-kültürel boyutları*. Papatya Yayıncılık.
- Paçacı, G. (1999). Cumhuriyet'in sesli serüveni. G. Paçacı (Ed.), *Cumhuriyet'in sesleri* (s. 10-29). Tarih Vakfı Yayınları.
- Say, A. (2001). *Cumhuriyet dönemi Türk müzik eğitimi*. Evrensel Basım Yayın.
- Seashore, C. E. (1938). *Psychology of music*. McGraw-Hill.
- Sloboda, J. A. (2005). *Exploring the musical mind: Cognition, emotion, ability, function*. Oxford University Press.
- Soykan, Ö. N. (2000). *Müziksel dünya ütopyasında adorno ile bir yolculuk*. Bulut Yayınları.
- Sungurtekin, K. M. (2006). U.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 2004-2005 yetenek sınavının değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 399-414.
- Şenses, F. (2007). Uluslararası gelişmeler ışığında Türkiye Yükseköğretim Sistemi: Temel eğilimler, sorunlar, çelişkiler ve öneriler. *ERC Working Papers in Economics*, 7(5), 1-31.
- Toker, H. & Özden, E. (2013). Osmanlı Devletinde Müzik Eğitimi Veren Önemli Kurumlar, *Rast Uluslararası Elektronik Müzikoloji Dergisi*, 1(2), 107-128. <https://doi.org/10.12975/rastmd.2013.01.02.00018>
- Toker, H. (2016). *Elhân-ı aziz; sultan Abdilaziz devrinde sarayda musiki*. TBMM Milli Saraylar Yayınevi.

- Türk Dil Kurumu (2023). Türk dil kurumu sözlükleri. 15 Aralık 2023 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik-insan ve sanat eğitimi* (2. baskı). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Üçer, Ö., Yılmaz, G., Gürer, M., & Sonsel, Ö. B. (2023). Instructor opinions on measurement, selection and placement center (mspc)'s prerequisite for music teaching programs. *E-International Journal of Educational Research*, 14(3), 283-297.
- Varol, V. (2017) Öğretmen eğitim programlarında öğretmen eğilimlerinin öğretilmesine dair öğretmen adaylarının algıları. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 67-84.
- Vernon , P. E., & NunntJly, J. C. (1965). EducationtJl measurement and evaluation. *British Journal of Educational Studies*. 13(2), 212-212.
- White, E. (2019). The impact of music education on student engagement. *Music Educators Journal*, 106(2), 42-49.
- Wright, R. (2017). *Sociology and music education*. Ashgate Publishing.
<https://doi.org/10.2307/3118345>
- Yalçın, H. (2017). Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların mevcut durumları. *Online Journal of Music Sciences*, 2(3), 37-66.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- YÖK Devlet Konservatuvarları Yönetmeliği, 2023.

EKLER

EK-1. Etik Kurul Onayı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL BAŞKANLIĞI
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu
ERZURUM

Toplantının Mahiyeti :Etik Kurul
Toplantının Tarihi :18.07.2024
Toplantının Sayısı :06

Karar-13: Danışmanlığını Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA'nın yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Banu ÇORBACI'nın "Müzik Öğretmenliği Programına TYT barajı ile Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri" isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili etik kurul onay belgesi talebi ile ilgili husus görüşüldü

Yapılan görüşmelerden sonra adı geçenin "Müzik Öğretmenliği Programına TYT barajı ile Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri" isimli tez çalışması ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına,

oy birliği ile karar verilmiştir.

(e-imza)
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Birim Etik Kurul Başkanı

(e-imza)
Prof.Dr. İhsan Sabri BALKAYA
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı

(izinli)
Prof. Dr. Betül ASLAN
Birim Etik Kurul Üyesi

(e-imza)
Prof.Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Birim Etik Kurul Üyesi

(e-imza)
Prof.Dr. Mustafa CİHAN
Raportör

EK-2. Etik Kurul Karar Formu

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu Karar Formu

KARAR BİLGİLERİ	Toplantı Sayısı: 06 Karar No: 13	Toplantı Tarihi: 18.07.2024
	Aşağıda bilgileri verilen yüksek lisans tez ile ilgili çalışmanın, etik ilkeler açısından değerlendirilmesi isteği ile ilgili husus görüşüldü. Yapılan görüşmelerden sonra; söz konusu yüksek lisans tez ile ilgili yapılacak çalışma için, araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak konuyla ilgili çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına, Etik Kurulu oy birliği ile karar vermiştir.	
ÇALIŞMA BİLGİLERİ	Proje Yürütücüsü: Banu ÇORBACI Çalışma Konusu: Müzik Öğretmenliği Programına TYT barajı ile Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri	

EĞİTİM BİLİMLERİ BİRİM ETİK KURULU		İMZA
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK	Etik Kurul Başkanı	e-imza
Prof.Dr. İhsan Sabri BALKAYA	Etik Kurul Başkan Yardımcısı	e-imza
Prof. Dr. Betül ASLAN	Etik Kurul Üyesi	izinli
Prof. Dr.Muhsine BÖREKÇİ	Etik Kurul Üyesi	e-imza
Prof. Dr. Mustafa CİHAN	Etik Kurul Raportörü	e-imza

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 46d94859-cc4e-4b02-b55d-e5f2cedac678 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ataturk-universitesi-ebys>

EK-3. Görüşme Formu

Müzik Öğretmenliği Programına TYT Barajı İle Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Değerli hocalarım, bu form “Müzik Öğretmenliği Programına TYT Barajı İle Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşleri” başlıklı çalışmaya veri elde etmek amacıyla yüksek öğretim kurumlarında eğitim görmekte olan öğrencilerin yeterliliklerine yönelik görüşlerinizi belirlemek üzere düzenlenmiştir. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar, yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacak, hiçbir kurum veya kişiyle paylaşılmayarak gizli tutulacaktır. Soruların yanıtlanması yaklaşık olarak 15 dakikanızı alacağı öngörülmektedir. İhtenlikle yanıtlar vermeniz, araştırmada yanıtı aranacak sorunların çözümü açısından önem taşımaktadır.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Banu ÇORBACI

Öğretim Görevlilerine Yönelik Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2. Yaşınız: 25-50 50 +

3. Öğrenim Durumunuz:

Yüksek Lisans

Doktora

4. Görev Yılıınız:

1-5 yıl

5-10 yıl

10-15 yıl

15 +

Müzik Öğretmenliği Programına TYT Barajı İle Giren Öğrencilerin Müzikal Yeterliliklerine İlişkin Akademisyen Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

1. Müzik öğretmenliği programına 800 bin baraj puanı uygulamasının avantajları ve dezavantajları hakkındaki genel görüşleriniz nelerdir?

2. Müzik öğretmenliği programında baraj puan uygulamasının girdiğiniz derslere olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?

3. Müzik öğretmenliği programında 800 bin barajı uygulamasının, güzel sanatlar liselerinin müzik öğretmenliği programlarına öğrenci yetiştirme politikalarına etkileri nelerdir?

4. Müzik öğretmenliği programında baraj puan uygulamasının Müzik Eğitimi ABD'ye alan içi ve alan dışından kayıt yaptıran öğrenci sayısı üzerindeki etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

5. 800 bin barajı ile beraber müzik öğretmenliği lisans programlarına yapılan kayıtlardaki azalmaya çözüm olarak müzik öğretmenliği programlarının güzel sanatlar fakültesi bünyesinde toplanması hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

EK-4. Uzman Görüş Formu

UZMAN GÖRÜŞ FORMU

(MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMINA TYT BARAJI İLE GİREN ÖĞRENCİLERİN
MÜZİKAL YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN AKADEMİSYEN GÖRÜŞLERİ)

Danışman: Doç. Dr. Muhsin SARIKAYA

Araştırmacı: Banu ÇORBACI

Çalışmamda müzik öğretmenliği programları öğrenci alımlarında TYT barajının olması, öğretmenlik programındaki genel yetenek, yeterlilik seviyeleri ve niteliği olumsuz yönde etkilediği hipotezi üzerinde durulmuştur.

Problem cümlesi ‘Müzik öğretmenliği programlarının öğrenci alımında, TYT sınavının öğretmenlik için belirlenen 800 bin barajına girerek müzik eğitimi lisans programı özel yetenek sınavını kazanan öğrencilerin müzikal yeterliliklerine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?’ ve buna bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır.

1. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanları bölüme TYT barajı ile öğrenci alınmasının müzik öğretmenliği programı üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedirler?
2. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin müzikal performansları ve yeterlilikleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?
3. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin yetenek düzeyleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin potansiyelleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?
5. Alt problemlere ilişkin aşağıdaki sorular tezimde kullanılmak üzere hazırlanmıştır.

Müzik öğretmenliği programında 800 bin barajı uygulamasına ilişkin akademisyen görüşleri nasıldır?

	Uygun	Düzeltilmeli	Uygun Değil	Açıklama
Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanları bölüme TYT barajı ile öğrenci alınmasının müzik öğretmenliği programı üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünmektedirler?				
Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin müzikal performansları ve yeterlilikleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?				
Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin yetenek düzeyleri hakkındaki görüşleri nelerdir?				
Müzik öğretmenliği lisans programını uygulayan öğretim elemanlarının bölüme TYT barajı ile giren öğrencilerin potansiyelleri hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?				
Müzik öğretmenliği lisans programlarına uygulanan TYT 800.000 baraj puanı uygulamasının müzik öğretmenliği bölümüne yerleşen alan içi ve alan dışı öğrenci sayısı üzerindeki etkileri nelerdir?				

ÖZ GEÇMİŞ

. İlk ve ortaokulu Ardeşen Yavuz Selim ilköğretim okulunda tamamladı. Ardından Rize Güzel Sanatlar lisesini beşincilik ile kazanıp müzik öğrenimine başladı. Lise hayatında ana enstrüman olarak klasik gitar eğitimi aldı ve 2016 yılında liseden mezun oldu. Aynı yıl içerisinde Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi/Müzik öğretmenliği programını kazanıp lisans öğrenimine başladı. Üniversitede bireysel enstrüman olarak klasik gitarla devam etti. 2020 yılında üniversiteden mezun oldu. 2021 yılında Ardeşen Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde açılan gitar kursunda usta öğretici olarak görev yaptı, aynı yıl içerisinde Rize Çözüm Koleji Muradiye kampüste Müzik öğretmeni olarak görev yaptı. 2023-2024 yılları arasında özel bir kursta enstrüman dersi ve üniversite hazırlık dersleri verdi. 2021 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programını kazanarak 2024 yılında mezun oldu. 2024 yılından itibaren gençlik merkezi bünyesinde müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır.